

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข
จังหวัดชลบุรี

ฐิติญา คีพร้อม

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการเมืองการปกครอง

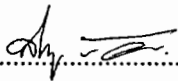
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

เมษายน 2556

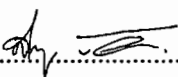
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ จูติญา ดีพร้อม ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

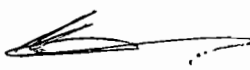
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.สกฤติ อีสริยานนท์)

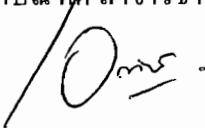
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(ดร.สกฤติ อีสริยานนท์)

..... กรรมการ
(ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ต้นศิริกงกล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด หนูอิม)

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีชร)
วันที่ 30 เดือน เมษายน พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.สกฤติ อีสริยานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษา ร.ต.อ.ดร.วิเชียร ตันศิริคงคล อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และผศ.ดร.บุญเชิด หนูอิม ภาควิชาสังคมวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดเห็นตลอดจนแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการศึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

ผู้ศึกษาขอขอบคุณบุคคลที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมถึงเพื่อนร่วมงาน เพื่อน ๆ รม.1 คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่คอยสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจจนทำให้งานสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

คุณค่าและประโยชน์จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณแต่บิดา มารดา ครู คณาจารย์ ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้และเป็นกำลังใจให้การสนับสนุนในการศึกษาแก่ข้าพเจ้าจนประสบผลสำเร็จ

จิตติญา ดีพร้อม

54910262: สาขาวิชา: การเมืองการปกครอง; ร.ม. (การเมืองการปกครอง)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/ การพัฒนาชุมชน/ เทศบาล/ ชลบุรี

ฐิติญา ดีพร้อม: การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี (PEOPLE'S PARTICIPATION IN COMMUNITY DEVELOPMENT OF SAENSUK MUNICIPALITY, CHONBURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์:
เอกวิทย์ มณีธร, ร.ค., ไพฑูรย์ โพธิสว่าง, ร.ค. 81 หน้า. ปี พ.ศ. 2556.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข 2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุขตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำนวน 397 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ใช้การวิเคราะห์ในแนวเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้การทดสอบค่าที (t-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว One way ANOVA (F-test)

ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมของที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต รองลงมาคือการมีส่วนร่วมพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และลำดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมพัฒนาด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ สำหรับผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่ต่างกันจะมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน ส่วนเพศ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ที่ต่างกันจะ มีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	5
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับชุมชนและการพัฒนาชุมชน.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	32
สมมุติฐานการวิจัย.....	32
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการศึกษา.....	41
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์จำนวนและคำร้อยละข้อมูลส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	41
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของ ประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี.....	44
ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	51
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	60
สรุปผลการวิจัย.....	60
อภิปรายผล.....	62
ข้อเสนอแนะ.....	64
บรรณานุกรม.....	66
ภาคผนวก.....	71
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	81

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3-1	กลุ่มตัวอย่างจากประชากรแบบสัดส่วน..... 36
4-1	ผลการวิเคราะห์จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ..... 41
4-2	ผลการวิเคราะห์จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ..... 42
4-3	ผลการวิเคราะห์จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการศึกษา..... 42
4-4	ผลการวิเคราะห์จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ..... 43
4-5	ผลการวิเคราะห์จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้..... 43
4-6	ผลการวิเคราะห์จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลา ที่อาศัยอยู่ในชุมชน..... 44
4-7	ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อ การพัฒนาชุมชน รวมทุกด้าน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี..... 45
4-8	ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อ การพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาสังคมและ คุณภาพชีวิต..... 45
4-9	ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อ การพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ด้านเศรษฐกิจ..... 48
4-10	ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่มีต่อ การพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ด้านสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อม..... 49
4-11	ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของ เทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ..... 51
4-12	ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของ เทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ..... 52
4-13	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนา ชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ..... 53
4-14	ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของ เทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำแนกตามการศึกษา..... 54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำแนกตามการศึกษา.....	54
4-16 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ.....	55
4-17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ.....	56
4-18 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	57
4-19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ (Post Hoc) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	57
4-20 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่ในชุมชน.....	58
5-1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	62

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2-1 ความสัมพันธ์ของขั้นตอนการมีส่วนร่วม.....	10
2-2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	32

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงกว่า ช่วงที่ผ่านมา ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8-10 สังคมไทยได้อัญเชิญหลัก "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม จนถึงระดับประเทศ ซึ่งมีส่วนเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้ อย่างมั่นคงท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนพัฒนาฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ "สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง"

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงเป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ขณะเดียวกัน ยังจำเป็นต้องบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้หลักการพัฒนาพื้นที่การกิจ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมไทย ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทยตาม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2555)

การพัฒนาเมืองเป็นกระบวนการหนึ่งของรัฐที่กำหนดนโยบายรัฐไว้เพื่อเป็นแนวทางนโยบายด้านการพัฒนาเมือง เนื่องจากสภาพแวดล้อมในปัจจุบันของเมืองต่าง ๆ มีการพัฒนาท้องถิ่นที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาพร้อมกับการจัดทำแผนพัฒนาเมืองเกิดขึ้น

สำหรับเทศบาล ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะของความเป็นชุมชนเมือง กรรมการปกครองได้กำหนดแนวนโยบายการบริหารงานเทศบาล เพื่อพัฒนาเมืองให้สอดคล้องไปในทิศทางดังกล่าว และเพื่อเป็นการแก้ไขสภาพปัญหาของเมืองที่เกิดขึ้น ซึ่งนโยบายที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรชุมชน เพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาระหว่างประชาชนในเมืองกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน (People Participation) และการพึ่งพาตนเอง (Self-reliance)

ในระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นอกจากจะช่วยให้การตัดสินใจของผู้เสนอโครงการหรือรัฐบาลมีความรอบคอบ และสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้นแล้ว ยังเป็นการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลให้มีความโปร่งใส (Transparency) ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน (Responsiveness) และมีความรับผิดชอบหรือสามารถตอบคำถามของประชาชนได้ (Accountability) อีกด้วย ซึ่งเท่ากับเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นอีกด้วย

เทศบาลเมืองแสนสุข เป็นเทศบาลเมืองขนาดใหญ่ และเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ ถนนบางแสนสาย 2 ตำบลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เป็นเทศบาลได้รับการยกฐานะจากสุขาภิบาลแสนสุข และในปีพ.ศ. 2536 ยกฐานะเป็นเมืองลักษณะพิเศษ (เมืองท่องเที่ยว) ต่อมาได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองแสนสุข พ.ศ. 2544 โดยให้ไว้ ณ วันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2544 จนปัจจุบันเทศบาลได้รับการเปลี่ยนแปลงจุนขึ้นเป็นเทศบาลเมืองแสนสุข เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2544 (พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองแสนสุข, 2544) และมีอำนาจหน้าที่ในพัฒนาท้องถิ่น ตามน โยบาย 4 ด้าน คือ 1. ด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต 2. ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจ 3. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4. ด้านการบริหารจัดการที่ดี (แผนพัฒนา 3 ปี (2554-2556),

เทศบาลเมืองแสนสุข, 2554) ให้เจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของ
รัฐบาล

จากนโยบายของรัฐและนโยบายการบริหารงานของเทศบาลเมืองแสนสุข ผู้วิจัย
ต้องการทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข ซึ่ง
โดยภาพรวมในอดีตที่ผ่านมา จะเห็นว่า ประชาชนมีส่วนร่วมกิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ ในการ
พัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข ไม่ค่อยมากเท่าที่ควร กล่าวคือ บางชุมชนก็มีส่วนร่วมที่ดี
บางชุมชนก็ไม่ค่อยมีส่วนร่วม จากการสังเกตเห็นว่าบางชุมชนจะส่งตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมอย่าง
พร้อมเพียง บางชุมชนจะมีแต่เฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ประธาน รองประธาน คณะกรรมการ ฯลฯ
ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าน่าจะมีปัจจัยบางอย่างที่ทำให้ชุมชนแต่ละแห่งมีระดับการมีส่วนร่วมกับเทศบาลที่
แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเทศบาลเมืองแสนสุข และยังเป็น
ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จึงสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของ
เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน
เทศบาลเมืองแสนสุขตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และ
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อ
การพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
2. นำผลการวิจัย ไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตการศึกษาการวิจัย

การดำเนินการศึกษานี้ศึกษาในพื้นที่ของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัด
ชลบุรี โดยดำเนินการศึกษาในขอบเขต ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ เทศบาลเมืองแสนสุข ครอบคลุม 2 ตำบล คือ ตำบลแสนสุข

และตำบลเหมือง

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา เดือนธันวาคม 2555 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2556

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยมุ่งเน้นการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชน ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน คือ ด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ และด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

4. ขอบเขตด้านประชากรในด้านพื้นที่ของการศึกษา คือ ภายในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข (จำนวนพื้นที่ 20.268 กิโลเมตร) ประชาชนกรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข โดยส่วนใหญ่เป็นประชาชนในพื้นที่และสำเนาทะเบียนบ้านในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข จำนวน 19 ชุมชน รวม 39,924 คน (ข้อมูล ณ 1 ตุลาคม 2555 ประจำปีงบประมาณ 2556 กองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองแสนสุข)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมือง แสนสุข ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. สมมุติฐานการวิจัย
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย
6. นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนคือการที่ประชาชนที่อยู่ร่วมกันในชุมชนแสดงออกถึงความประสงค์ที่จะมีส่วนในการให้ความร่วมมือ เพื่อให้กิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมได้รับการแก้ไข หรือปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพชุมชนที่ต้องดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันต่อไปโดยปกติสุขเพื่อที่จะให้ได้แนวทางการพิจารณาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมผู้ศึกษาจึงขอนำเสนอแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่ได้ศึกษาและรวบรวมไว้ ดังนี้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, หน้า 18) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางจิตและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเหตุเร้าทำให้กระทำการ ให้บรรลุ จุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย

นิภาภรณ์ เกียรติสุข (2539, หน้า 7) การมีส่วนร่วมเป็นพฤติกรรมที่ประชาชนหรือคนที่อยู่ร่วมกันในสังคมได้พัฒนาปัญญา ความรู้ ความสามารถ โดยแสดงออกในรูปแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาสังคม สิ่งแวดล้อม หรือสิ่งที่ตนอาศัยอยู่

รูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527, หน้า 6-7) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายการพัฒนา คือ

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าถึงปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมถึงความต้องการของชุมชน

2. ร่วมค้นหา และสร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน

3. ร่วมงานนโยบาย หรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไข ตลอดจนสนองความต้องการของชุมชน

4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

5. ร่วมจัด หรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรม โครงการชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของ หน่วยงาน

7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและ กิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

โคเฮน และอัฟโฮฟ (Cohen & Uphoff, 1979 อ้างถึงใน จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์, 2548, หน้า 12) ได้อธิบายและวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในแง่ของรูปแบบการมีส่วนร่วม โดยได้แบ่ง ออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision – making) ซึ่งอาจเป็นการตัดสินใจตั้งแต่ใน ระยะแรกเริ่ม การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม และการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) ซึ่งอาจเป็นไปในรูปแบบของ การเข้าร่วม โดยการให้มีการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการร่วมมือ รวมทั้งการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ทางวัตถุทาง สังคม หรือ โดยส่วนตัว

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งนับเป็นการควบคุมและตรวจสอบ การดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

กรรณิการ์ ชมดี (2524, หน้า 13) ได้สรุปรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการประชุม (Attendance at Meeting)

2. การมีส่วนร่วมในการออกเงิน (Financial Contribution)

3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (Membership on Committees)

4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (Position of Leadership)

5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์ (Interviewer)

6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน (Solicitor)
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค (Customers)
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม (Entrepreneur)
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงานหรือเป็นลูกจ้าง (Employee)
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุ อุปกรณ์ (Material Contribution)

เจมส์ คัลลีย์ ปิ่นทอง (2525, หน้า 11-13) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

ฉัตราน วุฒิกกรรมรักษา (2526, หน้า 16) ได้จำแนกการเข้ามามีส่วนร่วมไว้เป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นกำหนดความต้องการ
2. ขั้นวางแผนดำเนินการ
3. ขั้นตัดสินใจ
4. ขั้นดำเนินการ
5. ขั้นติดตามผลงาน

ชาติชาย ณ เชียงใหม่ (2523, หน้า 2) เสนอรูปแบบหรือมิติของการมีส่วนร่วมไว้ 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในโครงการ
3. การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ทรงทรัพย์ พิริยคุณธร (2544, หน้า 30) ได้แบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการ

โดยมีกฎหมายรองรับให้กระทำได้หรือต้องกระทำ วิธีการที่สำคัญและยอมรับปฏิบัติใช้ทั่วไปในระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

1.1 การเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น การเลือกตั้งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด ในทางการวิจัยสามารถวัดระดับ ประเมินค่าของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แน่นอน ชัดเจนมากกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ

1.2 การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ในประเด็นหรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะของประชาชน เช่น การพูด การอภิปราย เป็นต้น

1.3 การจัดตั้งและการเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีความคิดเห็นทางการเมืองตรงกัน และมีความมุ่งหมายที่จะเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศให้เป็นไปตามอุดมการณ์ของพรรค

1.4 การมีส่วนร่วมโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ หมายถึง การที่กลุ่มคนมารวมกัน เพราะมีอาชีพการงานหรือมีผลประโยชน์ หรือมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน และใช้พลังของกลุ่มให้มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐเพื่อปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่มคน

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างไม่เป็นทางการ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะนี้ ในระบบการเมืองแบบเผด็จการไม่ยอมรับและไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม โดยจะมีกฎหมายห้ามไว้อย่างชัดเจน แม้ประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยบางประเทศจะมีได้ห้าม แต่ก็ไม่ได้รับหรือมิได้มีกฎหมายรองรับว่าให้กระทำได้

1. การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วง โดยประชาชนรวมตัวกันเพื่อแสดงความไม่เห็นด้วยกับนโยบายหรือการดำเนินการของรัฐบาลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเป็นการรวมตัวเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาลในการกำหนดนโยบาย เป็นต้น

2. การก่อความวุ่นวายทางการเมือง เช่น การนัดหยุดงาน การรณรงค์ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลเป็นวิธีการแสดงออกของประชาชนโดยการไม่เชื่อฟังอำนาจรัฐ หรือปฏิบัติการที่ละเมิดกฎหมาย โดยอ้างความบกพร่องของรัฐบาลเป็นสาเหตุ วิธีการนี้อาจก่อให้เกิดผลกระทบเป็นความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527, หน้า 6-7) กล่าวถึง ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายการพัฒนา คือ

1. ร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าถึงปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมถึงความต้องการของชุมชน

2. ร่วมค้นคว้า สร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนและเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน

3. ร่วมงานนโยบาย หรือแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไขตลอดถึงความต้องการของชุมชน

4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

5. ร่วมจัด หรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการชุมชน ตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน

7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งภาคเอกชน และภาครัฐบาล ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

สำหรับขั้นตอนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการพัฒนามี 7 ขั้นตอน ได้แก่

1. การสำรวจขั้นต้น

2. การศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

3. การแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหา

4. การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา

5. การปฏิบัติตามโครงการ

6. การประเมินผลโครงการ

7. การพิจารณาทบทวนโครงการเพื่อดำเนินการให้เสร็จสมบูรณ์

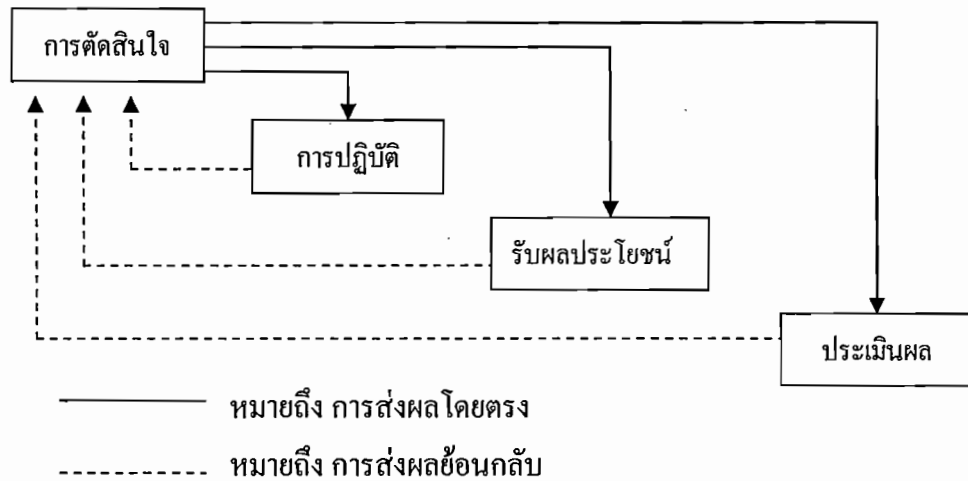
โคเฮน และอัฟโฮฟ (Cohen & Uphoff, 1980, p.34 อ้างถึงใน จุฑามาศ ศรีศิริพันธ์, 2548, หน้า 12) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ และการตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร และการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ภาพที่ 2-1 ความสัมพันธ์ของขั้นตอนการมีส่วนร่วม (Cohen & Uphoff, 1980, p. 35 อ้างถึงใน จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์, 2548, หน้า 12)

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนมีดังนี้ (กิจภูกันต์ ยศปัญญา, 2544, หน้า 47-48)

1. เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ

กระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนช่วยให้เกิดความกระจ่างในวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงสร้างหรือนโยบายนั้น ๆ ได้อยู่เสมอ สาธารณชนสามารถที่จะผลักดันให้เกิดการทบทวนข้อสันนิษฐานที่ปิดบังอยู่ ซึ่งอาจจะปิดบังไม่ให้มองเห็นทางออกที่มีประสิทธิภาพที่สุดบ่อยครั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน ก่อให้เกิดการพิจารณาถึงทางเลือกใหม่แทนวิธีการที่เคยใช้กันมาในอดีต สาธารณชนมักจะมีข้อมูลที่สำคัญ ซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างในการที่นำไปสู่การตัดสินใจ ก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่าง โครงการที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ

2. การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา

กระบวนการหรือโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบมักจะสิ้นเปลือง และเสียเวลา แต่ในทางปฏิบัติแล้วการมีส่วนร่วมของประชาชนมาตั้งแต่ต้น สามารถที่จะลดความล่าช้า และลดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งของประชาชนได้ การตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจจะดูว่าสิ้นเปลืองและเสียเวลากว่าที่จะตัดสินใจได้ แต่ว่าเมื่อตัดสินใจแล้วและนำมาสู่การปฏิบัติ อาจจะเป็นวิธีการที่ประหยัดกว่าด้วยซ้ำ

3. การสร้างฉันทามติ

การมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถที่จะสร้างข้อตกลงที่มั่นคงและยืดยาว และการยอมรับระหว่างกลุ่ม ซึ่งอาจจะมีความคิดเห็นขัดแย้งกันคนละทาง การมีส่วนร่วมนี้ยังก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างคู่กรณี ลดความขัดแย้งทางการเมืองและสร้างให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจของรัฐ

4. การเพิ่มความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้คนเรามีความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของการตัดสินใจ นั้น และครั้งหนึ่งเมื่อได้ร่วมตัดสินใจแล้วเขาก็ยอมต้องการที่จะเห็นสิ่งนั้น นำไปปฏิบัติได้ไม่เพียงแต่จะมีความสนับสนุนทางการเมืองต่อการนำไปปฏิบัติ แต่กลุ่มและปัจเจกชนอาจจะรู้สึกกระตือรือร้นในการที่จะช่วยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากรณีที่น่ากลัวที่สุด

บางครั้งเมื่อความขัดแย้งนำไปสู่ความขมขื่นและการเป็นปรปักษ์ มันจะยากยิ่งขึ้นในการที่จะแก้ปัญหาประเด็นนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดโอกาสที่คู่กรณีจะแสดงความต้องการของกลุ่มเขา และความห่วงกังวลที่ปราศจากความรู้สึกที่เป็นปรปักษ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ต้นสามารถลดการเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงที่อาจจะเป็นไปได้ อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ใช่ยาวิเศษ ไม่อาจที่จะลดหรือกำจัดความขัดแย้งในทุกกรณีได้

6. การดำรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม

วิถีทางที่จะนำไปสู่ความชอบธรรมและการดำรงอยู่ของความชอบธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อการตัดสินใจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ก็คือจะต้องใช้กระบวนการตัดสินใจ ซึ่งโปร่งใสและน่าเชื่อถือต่อสาธารณชน การมีส่วนร่วมของประชาชนยังก่อให้เกิดความเข้าใจถึงเหตุผลที่นำไปสู่การตัดสินใจนั้น ๆ

7. การคาดคะเนความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณชน

ในขณะที่เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นทำงานกับสาธารณชนในโครงการมีส่วนร่วมของประชาชน เขาจะค่อย ๆ เพิ่มความรู้สึกที่ไวต่อความห่วงกังวลของสาธารณชนและต่อที่ว่าสาธารณชนมองการปฏิบัติงานขององค์กรส่วนท้องถิ่นอย่างไร บ่อยครั้งที่ทัศนคติเหล่านี้ได้นำมาพูดคุยกันภายใน เพื่อที่ว่าเจ้าหน้าที่ที่จะเกิดความตระหนักถึงการตอบสนองของสาธารณชนที่เป็นไปได้ต่อกระบวนการและการตัดสินใจต่าง ๆ ถึงแม้ว่าประเด็นนั้นอาจจะไม่ใหญ่โตมากนักที่จะต้องทำโครงการการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นทางการ

8. การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน

ประโยชน์อันสำคัญอย่างยิ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การให้การศึกษา

ต่อสาธารณชนที่ดีขึ้นกว่า ผู้มีส่วนร่วม ไม่เพียงแต่จะเรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหา แต่เขายังได้เรียนรู้ด้วยว่า กระบวนการตัดสินใจ โดยองค์การส่วนท้องถิ่นของเขาควรจะเป็นอย่างไร และทำไมจึงต้องตัดสินใจดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นเวทีการฝึกที่มีประสิทธิภาพของผู้นำท้องถิ่น ในอนาคตอีกด้วย

การมีส่วนร่วมของประชาชน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้ (กรมการปกครอง, 2544, หน้า 45)

1. การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งและสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น
2. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดย
 - 2.1 เข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมสภาท้องถิ่น
 - 2.2 การใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 ในการขอข้อมูลจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นโดย
 - 3.1 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา โดยเสนอปัญหา ความต้องการของประชาชนหมู่บ้าน ประชาคมตำบล ประชาคมเมือง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปพิจารณา
 - 3.2 ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำหน้าที่พิจารณา โครงการที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 3.3 ร่วมเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นให้สภาท้องถิ่นพิจารณา
4. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการร่วมเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกและผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมไทย

1. การเพิกเฉยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งในประเด็นนี้อาจแบ่งได้ตามลักษณะพฤติกรรมการณ์ที่ไม่มีส่วนร่วม และลักษณะของประชาชนได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ (กรมการปกครอง, 2544, หน้า 47-49)

1.1 ประชาชนที่เป็นกลุ่มคนชั้นกลางขึ้นไป มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอยู่ในระดับเข้าใจถึงความหมาย ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย แต่ปฏิเสธที่จะมีส่วนร่วมในรูปแบบที่เป็นทางการหรือการใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะขาดความเชื่อถือศรัทธาต่อพฤติกรรมของนักการเมือง และพรรคการเมืองที่มีอยู่

1.2 ประชาชนที่เป็นกลุ่มคนชั้นกลางขึ้นไปเช่นกันที่จะปฏิเสธที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะวิถีชีวิตในโลกเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ทำให้คนกลุ่มนี้มีวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับการเร่งรัดแสวงหาความมั่นคง ความก้าวหน้าในชีวิต ประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่กว่า ขาดสาธารณประโยชน์จิต คือ จิตที่เป็นสาธารณะที่เห็นประโยชน์ส่วนตน กับประโยชน์ส่วนรวมเชื่อมโยงถึงกัน คนกลุ่มนี้จะไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกรูปแบบ ตราบเท่าที่ประโยชน์ส่วนตนของเขายังไม่ถูกคุกคาม ติตรอน จนต้องพึ่งอำนาจทางการเมืองเข้ามาช่วยจัดการให้

1.3 ประชาชนที่เป็นกลุ่มคนระดับล่างในสังคมมีฐานะยากจน ขาดการศึกษา ขาดโอกาสของการประกอบอาชีพ ทำให้ประชาชนกลุ่มนี้มองไม่เห็นและไม่เข้าใจว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองจะมีความสำคัญมากไปกว่าการดิ้นรนหาเลี้ยงชีพ จึงปฏิเสธที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกรูปแบบ หากไม่มีสิ่งจูงใจ

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองเชิงสัญลักษณ์ โดยปราศจากความตระหนัก ความเข้าใจในคุณค่า และความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง หรือเป็นการมีส่วนร่วม เพราะอิทธิพลของปัจจัยแทรกซ้อนอื่น ๆ เช่น การซื้อสิทธิขายเสียง

3. การมีส่วนร่วมอย่างไม่มีระบบ ในสังคมของประเทศกำลังพัฒนา เช่น ในประเทศไทย การมีส่วนร่วมในลักษณะกลุ่มผลประโยชน์ที่กว้างไว้บรรทัดฐาน ขาดองค์กร ขาดขั้นตอนมักเป็นพฤติกรรมการมีส่วนร่วมที่ล่อแหลมต่อการประทุตามอารมณ์ ไม่เป็นไปโดยสันติวิธี และก่อให้เกิดผลกระทบในเชิงทำลายต่อความสงบสุขของสังคม และพัฒนาการทางการเมือง

4. การมีส่วนร่วมในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการมากเกินไป เนื่องจากนโยบายที่เกิดผลกระทบกับประชาชน ทำให้ประชาชนเกิดภาวะกดดันจึงต้องออกมาเรียกร้องกดดันเผชิญหน้ากับอำนาจรัฐ การมีส่วนร่วมลักษณะนี้เกิดขึ้นมากในสังคมไทยปัจจุบัน ในรูปแบบมีอบต่าง ๆ

5. การมีส่วนร่วมในลักษณะของการจัดตั้งเพื่อผลประโยชน์แอบแฝง เป็นการระดมสรรพกำลังทางการเมืองของประชาชนมาเป็นฐานรองรับอำนาจ หรือวัตถุประสงค์ทางการเมืองหรือก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายอำนาจทางการเมืองของนักการเมืองบางคน หรือพรรคการเมืองบางพรรค

สรุปจากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมีรูปแบบดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมทั้ง 3 รูปแบบนี้ทำให้ประชาชนรับทราบ และเผชิญปัญหา และเลือกหนทางแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งร่วมดูแลผลประโยชน์ในท้องถิ่นของตนเองให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์โดยทั่วถึงและเป็นธรรม ไม่ให้ตกอยู่เฉพาะกลุ่มคนบางกลุ่มเท่านั้น และทั้งนี้การที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทั้ง 3 รูปแบบที่กล่าวข้างต้นขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านต่าง ๆ ด้วยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

จอห์น แลนเนอร์แมน (John & Noman, 1979 อ้างถึงใน ชาคริต ไทยประดิษฐ์, 2548, หน้า 18-19) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมด้วยว่า ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านกายภาพ ประกอบด้วย

- 1.1 ปัจจัยด้านกายภาพ ลักษณะภูมิประเทศ การตั้งถิ่นฐาน การคมนาคม
- 1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ฐานทางเศรษฐกิจ รายได้
- 1.3 ปัจจัยด้านการเมือง บรรยากาศทางการเมือง อุดมการณ์ อุดมคติทางการเมืองของประชาชน
- 1.4 ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม วิธีการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมที่ต่างกันในแต่ละพื้นที่
- 1.5 ปัจจัยทางด้านประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ กำเนิดของชุมชน
- 1.6 ปัจจัยด้านบุคคล คนเมือง คนชนบท กลุ่มอาชีพ ระดับความรู้ การมีบทบาทในสถานะต่าง ๆ ของสังคม

2. ปัจจัยด้านลักษณะโครงการ ประกอบด้วย

- 2.1 ความยากง่ายของเทคโนโลยีที่ใช้ในงาน
- 2.2 ทรัพยากรที่ใช้ ความยากง่ายในการหา
- 2.3 ลักษณะของผลประโยชน์ที่ได้รับ
- 2.4 ความเชื่อมโยงของโครงการกับโครงการอื่น
- 2.5 ความยืดหยุ่นของโครงการ
- 2.6 การเข้าถึงการบริหารโครงการ

นอกจากนี้ โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1977, pp. 17-19) เสนอบริบทของการมีส่วนร่วมว่า ในการพิจารณาการมีส่วนร่วมจะต้องคำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อม ซึ่งมีความซับซ้อนอย่างมากด้วย ได้แก่

1. อายุและเพศ
2. สถานภาพในครอบครัว

3. ระดับการศึกษา
4. สถานภาพทางสังคม
5. อาชีพ
6. รายได้และทรัพย์สิน
7. ระยะเวลาในท้องถิ่น ระยะเวลาที่อยู่ในโครงการ
8. พื้นที่ดินถือครอง และสถานภาพการทำงาน

เบอร์แทนด์ (Bertrand, 1958, pp. 147-157 อ้างถึงใน อภรณ์ วัชร, 2546, หน้า 14-15)

กล่าวถึงปัจจัยทางวัฒนธรรมของประชาชนที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ซึ่งได้แก่ ลักษณะส่วนบุคคลต่าง ๆ คือ

1. อายุ
2. เพศ
3. สถานภาพทางสังคม
4. อาชีพ
5. การศึกษา
6. ถิ่นที่อยู่อาศัย
7. ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น

8. ปัจจัยอื่น ๆ เช่น การอาศัยในเมือง หรือในชนบท จำนวนสมาชิกในครอบครัว และลักษณะครอบครัว ค่านิยม และทัศนคติ

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2541, หน้า 152 อ้างถึงใน อภรณ์ วัชร, 2545; หน้า 15)

ได้สรุปปัจจัยที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ปัจจัยด้านกลไกของรัฐ โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายที่คำนึงถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมท้องถิ่น สนับสนุนกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง รวมทั้งการสร้างช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน โดยระบบติดตามประเมินผล และการให้การสนับสนุนในภายหลัง ก็เป็นสิ่งจำเป็น ไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน
2. ปัจจัยด้านประชาชนที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการทำงาน พัฒนาด้านทัศนคติ ริเริ่มกิจกรรมและรับผลประโยชน์ สมาชิกต้องรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม หรือเป็นผู้นำท้องถิ่น มีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยการปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก
3. ปัจจัยด้านนักพัฒนาจะต้องรู้จักชุมชนในทุก ๆ มิติ มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ การมีส่วนร่วม ต้องค้นหาผู้นำที่มีศักยภาพ รู้จักวิธีการรวมกลุ่มประชาชนเพื่อช่วยหา

หนทางแก้ไขปัญหา และสนับสนุนข้อมูลความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อให้สามารถดำเนินงานพัฒนาได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

ดังนั้น จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน แตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านกายภาพ และปัจจัยทางด้านลักษณะโครงสร้าง เช่น เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพทางการทำงาน ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น การรับรู้ข่าวสาร ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง ความเชื่อ และทัศนคติ เพราะบุคคลแต่ละคนนั้น มีความรู้สึกรู้จักคิดการพูด การเขียน และพฤติกรรมต่างกัน ซึ่งทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงไม่เท่ากัน ซึ่งทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนและรูปแบบการมีส่วนร่วมทั้ง 3 รูปแบบ คือ ด้านการจัดทำแผน ด้านการดำเนินงานขององค์กร และด้านการตรวจสอบ และติดตาม ในเรื่องนี้ต่อไป และกลไกของรัฐที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมนั้น คือ การกระจายอำนาจปกครองลงมาสู่ท้องถิ่น การสร้างจิตสำนึกในการรักท้องถิ่น การให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชน ในการพัฒนา การจัดเวทีให้แสดงความคิดเห็น และร่วมทำกิจกรรม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากทางการ ซึ่งรัฐได้จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมา ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจในรูปแบบหนึ่ง และเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น เพื่อเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์สำหรับการมีส่วนร่วมในระดับชาติและการสร้างผู้นำให้เกิดขึ้นต่อไป

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

หลักการสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมี ดังนี้ (จิต นิลพานิช และ กุลชน ธนาพงศธร, 2532, หน้า 362)

1. หลักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างทางราชการกับประชาชน โดยยึดถือความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานหรือต่อบุคคล
2. หลักการขจัดความขัดแย้ง ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์และความคิด จะมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานพัฒนาเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้งานหยุดชะงักและล้มเหลว
3. หลักการสร้างอุดมการณ์และค่านิยมในด้านความขยัน ความอดทน การร่วม มือ การซื่อสัตย์ และการพึ่งตนเอง เพราะอุดมการณ์เป็นเรื่องที่จะจูงใจประชาชนให้ ร่วมสนับสนุน นโยบาย และเป้าหมายการดำเนินงาน และอาจก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน
4. การให้การศึกษอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นการส่งเสริมให้คนมีความรู้ความคิด ของตนเอง ช่วยให้ประชาชนมั่นใจในตนเองมากขึ้น การให้การศึกษอบรมโดยให้ ประชาชนมีโอกาสทดลองคิด ปฏิบัติ จะช่วยให้ประชาชนสามารถคุ้มครองตนเองได้ รู้จักวิเคราะห์เห็นคุณค่าของงาน และนำไปสู่การเข้าร่วมในการพัฒนา

5. หลักการทำงานเป็นทีม สามารถนำมาใช้ในการแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนา

6. หลักการสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงานจะทำให้เกิดพลังในการ ทำงานและ ทำให้งานเกิดประสิทธิภาพ

อนึ่ง สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับปริญญาตรี, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และทบวงมหาวิทยาลัย (โกวิทย์ พวงงาม, 2545, หน้า 118) ได้ กล่าวถึง ยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ประการคือ

1. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1.1 จัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ ร่วมกันในประเด็นต่าง ๆ

1.2 จัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือจัดทัศนศึกษาระหว่างกลุ่มองค์กร ต่าง ๆ ภายในชุมชนและระหว่างชุมชน

1.3 แก่อบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านต่าง ๆ

1.4 ลงมือปฏิบัติจริง

1.5 ถ่ายถอดประสบการณ์และสรุปบทเรียนที่จะนำไปสู่การปรับปรุง กระบวนการ ทำงานที่เหมาะสม

2. การพัฒนาผู้นำเครือข่าย เพื่อให้ผู้นำเกิดความมั่นใจในความและ ความสามารถที่มี จะ ช่วยให้สามารถริเริ่มกิจกรรมการแก้ไขปัญหา หรือกิจกรรมการ พัฒนาได้ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

2.1 แลกเปลี่ยน เรียนระหว่างผู้นำทั้งภายในและภายนอกชุมชน

2.2 สนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุน ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง

2.3 แลกเปลี่ยนเรียน!และดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิด กระบวนการจัดการและจัดองค์กรร่วมกัน

กรรมวิธีในการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรรมวิธีการมีส่วนร่วมของประชาชน สามารถทำได้หลายวิธี ที่สำคัญมี ดังต่อไปนี้ (โกวิทย์ พวงงาม, 2545, หน้า 11)

1. การเข้าร่วมประชุมอภิปราย เป็นการเข้าร่วมถกปัญหาหรือเนื้อหาสาระของ แผนงาน หรือโครงการพัฒนา เพื่อสอบถามความคิดเห็นของประชาชน

2. การถกเถียง เป็นการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งตามวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อให้ทราบถึงผลดี ผลเสียในกรณีต่าง ๆ โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นที่มีผลกระทบ ทั้ง

ทางบวกและทางลบต่อความเป็นอยู่ของเขา

3. การให้คำปรึกษาแนะนำ ประชาชนต้องร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการ บริหารโครงการเพื่อให้ความมั่นใจว่ามีเสียงของประชาชนที่ถูกผลกระทบ เข้ามีส่วนร่วม รับรู้และร่วมในการตัดสินใจและการวางแผนด้วย

4. การสำรวจ เป็นวิธีการให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

5. การประสานงานร่วม เป็นกรรมวิธีที่ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่การคัดเลือก ตัวแทนของกลุ่มเข้าไปเป็นแกนนำในการจัดการหรือบริหาร

6. การจัดทัศนศึกษา เป็นการให้ประชาชนได้เข้าร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริง ณ จุดดำเนินการ ก่อนให้มีการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง

7. การสัมภาษณ์หรือพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับผู้นำ รวมทั้งประชาชนที่ได้รับผลกระทบเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น

8. การไต่สวนสาธารณะ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นต่อนโยบาย กฎ ระเบียบในประเด็นต่าง ๆ ที่จะผลกระทบต่อประชาชน โดยรวม

9. การสาธิต เป็นการใช้เทคนิคการสื่อสารทุกรูปแบบเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึงและชัดเจนอันจะเป็นแรงจูงใจให้เข้ามามีส่วนร่วม

10. การรายงานผล เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทบทวนและสะท้อนผลการตัดสินใจต่อโครงการอีกครั้ง หนึ่ง หากมีการเปลี่ยนแปลงจะได้แก้ไขได้ทันที่

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการชุมชนและการพัฒนาชุมชน

ความหมายของชุมชน

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543) ได้พยายามศึกษาและรวบรวมความหมายของ “ชุมชน” โดยค้นคว้ารวบรวมจากนักวิชาการหลายท่านดังต่อไปนี้

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2525) ให้ความหมายว่า “ชุมชน” หมายถึง องค์การทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีอาณาเขตครอบคลุมท้องถิ่นหนึ่งและปวงสมาชิก สามารถบรรลุถึงความต้องการพื้นฐานส่วนใหญ่ได้และสามารถแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่ใน ชุมชนของตนเองได้

ชยันต์ วรรณะภูติ (2536) กล่าวถึง “ชุมชน” ในความหมายว่า หมายถึง การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนจำนวนหนึ่งในพื้นที่แห่งหนึ่ง เพื่ออาศัยทรัพยากรธรรมชาติในบริเวณนั้นในการดำรงชีวิต โดยเหตุที่มีคนกลุ่มดังกล่าวอาศัยอยู่ร่วมกันใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิต จึงมีการกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันขึ้น มีองค์กรหรือสถาบันของชุมชนกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งนี้ ชุมชน

หมายถึง สังคมขนาดเล็กในชนบทที่ยังไม่พัฒนาหรือสังคมหมู่บ้านที่สมาชิกของสังคมยังมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และยังสามารถรักษาแบบแผนการดำรงชีวิตบางส่วนได้ และได้ตีความหมายของคำว่า “ชุมชน” ในระดับเดียวกับคำว่า “สังคมหมู่บ้าน” ซึ่งเป็นการช่วยให้เข้าใจความหมายของคำว่า “ชุมชน” ในระดับ “สังคมหมู่บ้าน” ซึ่งเป็นการช่วยให้เข้าใจในความหมายของคำว่า “ชุมชน” ในลักษณะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิเคราะห์ชุมชน ทั้งนี้ เพราะคำว่า “หมู่บ้าน” สื่อความหมายให้เข้าใจถึงการกระจุกตัวของบ้านหลาย ๆ บ้านหรือหลายครัวเรือนในพื้นที่แห่งหนึ่งหรือในระบบนิเวศน์แห่งหนึ่งและเป็น หน่วยสังคมขนาดเล็กที่สุดที่สมาชิกของสังคมพัฒนาขึ้นตามธรรมชาติและต่อมาภายหลังทางราชการอาจจะกำหนดให้เป็น “หมู่บ้าน” ในความหมายของทางราชการ

กาญจนา แก้วเทพ (2538) กล่าวถึง “ชุมชน” ว่า “ชุมชน” หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ในอาณาเขตบริเวณเดียวกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีฐานะและอาชีพที่คล้ายคลึงกัน มีลักษณะของการใช้ชีวิตร่วมกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปสู่ระดับเครือญาติ จนถึงระดับหมู่บ้านและระดับเกินหมู่บ้านและผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนมีความรู้สึก ว่าเป็นคนชุมชนเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีการดำรงรักษาคุณค่าและมรดกทางวัฒนธรรมและศาสนาถ่ายทอดไปยังลูกหลานอีกด้วย

จิตติ มงคลชัยอรัญญา (2540) กล่าวถึง “ชุมชน” โดยสรุปว่า “ชุมชน” ประกอบไปด้วยระบบความสัมพันธ์ของคน ความเชื่อ ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ระบบเศรษฐกิจ อาชีพ ระบบการเมือง ระบบการปกครอง โครงสร้างอำนาจ รวมถึงระบบนิเวศน์วิทยา สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ซึ่งระบบเหล่านี้มีความสัมพันธ์ระหว่างกันหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า มีความเชื่อมโยงกันชนิดที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้

ประเวศ วะสี (2540) ได้ให้ความหมายของ “ชุมชน” โดยเน้น “ความเป็นชุมชน” ว่า หมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งเท่าใดก็ได้ มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการติดต่อสื่อสารหรือรวมกลุ่มกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ มีการจัดการเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ร่วมกัน

สำหรับนักวิชาการต่างประเทศ คำว่า Community มีความหมายในภาษาไทยว่า “ชุมชน” ถ้าพิจารณาคำภาษาอังกฤษ “Com” มีความหมาย = Together และจะเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับใกล้เคียงอีกหลายคำ เช่น Communal ของ ชุมชนเพื่อชุมชน Common = ร่วมเป็นสมาชิกอยู่ด้วย Commune = ความรู้สึกผูกพันใกล้ชิด

พจนานุกรม Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English (Hornby, 1994) ได้ให้ความหมายของ ชุมชน ว่าหมายถึง กลุ่มผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งหนึ่ง มีความรู้สึก

เป็นพวกเดียวกัน มีศรัทธา ความเชื่อ เชื้อชาติ การงาน หรือมีความรู้สึกนึกคิด ความสนใจที่คล้ายคลึงกัน มีการเกื้อกูลการเป็นอยู่ร่วมกัน

ความหมายของการพัฒนาชุมชน

สุวิทย์ ยิ่งวรพันธ์ (2509) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาชุมชน คือ กระบวนการที่มุ่งส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ทั้งนี้ โดยประชาชนเข้าร่วมมือและริเริ่มดำเนินงานเอง และสรุปความหมายของการ “พัฒนาชุมชน” ไว้ดังนี้ คือ

1. การปรับปรุงส่งเสริมให้ชุมชนหนึ่งดีขึ้นหรือมีวิวัฒนาการดีขึ้น
2. การส่งเสริมให้ชุมชนนั้น ๆ มีวิวัฒนาการดีขึ้น คือ เจริญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

3. การพัฒนาชุมชนนั้น จะต้องพัฒนาทางด้านวัตถุและพัฒนาด้านจิตใจ

- 3.1 การพัฒนาด้านวัตถุ คือ การสร้างความเจริญให้แก่ชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดมีหรือเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่เห็น โดยแจ้งชัด เช่น การส่งเสริมด้านการผลิตผล การส่งเสริมระบบขนส่ง การคมนาคม การชลประทาน และด้านอื่น ๆ

- 3.2 การพัฒนาด้านจิตใจ คือ การสร้างความเจริญ โดยมุ่งจะให้การศึกษาอบรมประชาชน ซึ่งรวมทั้งการให้การศึกษาตาม โรงเรียน มหาวิทยาลัย ตามโครงการของกระทรวงศึกษาธิการและการศึกษานอกระบบโรงเรียน

การพัฒนาชุมชน คือ กระบวนการที่ส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ทั้งนี้ โดยประชาชนเข้าร่วมมือและริเริ่มดำเนินงานเอง

ดันแฮม (Dunham, 1967) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชน คือ การรวมกำลังดำเนินการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนให้มีความเป็นปึกแผ่น และดำเนินงานไปในแนวทางที่ตนเองต้องการ โดยอาศัยความร่วมมือกำลังของประชาชนในชุมชนนั้นในการช่วยเหลือตนเองและร่วมมือกันดำเนินงาน และต้องได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากหน่วยงานภายนอก

องค์การสหประชาชาติ (2505 อ้างถึงใน จิตติ มงคลชัยอรัญญา, 2540, หน้า 70) ให้คำจำกัดความว่า การพัฒนาชุมชน เป็นขบวนการซึ่งประชาชนทั้งหลายได้พยายามรวบรวมกันทำเอง และมาร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เพื่อที่จะทำให้สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ เจริญดีขึ้นและผสมผสานชุมชนเหล่านั้นเข้าเป็นชีวิตของชาติและเพื่อที่จะทำ ให้ประชาชนอุทิศ กาย ใจ ความคิด ความรู้ และทรัพย์ เพื่อความเจริญเติบโตของชาติอย่างเต็มที่

องค์การบริหารวิเทศกิจของสหรัฐอเมริกา (2505 อ้างถึงใน จิตติ มงคลชัยอรัญญา, 2540, หน้า 70) ให้คำจำกัดความว่า การพัฒนาชุมชน เป็นขบวนการแห่งการกระทำทางสังคม ซึ่งประชาชนในชุมชนนั้นร่วมกันจัดการวางแผนและลงมือกระทำการเอง พิจารณาให้รู้ชัดว่า กลุ่ม

หรือเอกชนมีความต้องการหรือขาดแคลนอะไร มีปัญหาอะไรซึ่งเป็นปัญหาร่วมกัน แล้วจึงจัดทำแผนเพื่อขจัดความขาดแคลนหรือบำบัดความต้องการ หรือแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยที่พยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้น ๆ ให้มากที่สุดและถ้าจำเป็น อาจจะขอความช่วยเหลือจากภายนอก คือ รัฐ หรือองค์กรอื่น เพียงเท่าที่จำเป็น

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2515) ให้คำจำกัดความว่า การพัฒนาชุมชน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง (Directed Change) ซึ่งทิศทางที่กำหนดขึ้น ย่อมต้องเป็นผลดีสำหรับกลุ่มชนหรือชุมชน การพัฒนาจึงอาจเรียกได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่พึงปรารถนา (Desired Change) หรือการเปลี่ยนแปลงที่ถูกพอกพูนด้วยค่านิยม (Value Loaded Change) ตามระบบค่านิยมของชุมชนซึ่งเป็นเครื่องกำหนดความมีคุณค่าหรือไร้คุณค่าของ สิ่งต่าง ๆ

ไพฑูริย์ เครือแก้ว (2518) ให้ทัศนะว่า การพัฒนาชุมชน เป็นกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่จะทำให้ชีวิตทุกด้านของชาวชนบทมีการ เจริญก้าวหน้าขึ้นพร้อม ๆ กัน

สาย หุตเจริญ (2502) ให้ความหมายว่า การพัฒนาชุมชน เป็นวิธีการสร้างชุมชนให้เจริญโดยอาศัยกำลังความสามารถของประชาชนและความ ช่วยเหลือของรัฐบาลร่วมกัน

พัฒน์ บุญรัตพันธ์ (2515) ให้ทัศนะว่า การพัฒนาชุมชน เป็นขบวนการอย่างหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้ เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือน ยั่วยุ และส่งเสริมประชาชนในชนบท ให้เกิดความคิดริเริ่มขึ้นและเสริมสร้างท้องถิ่นให้ก้าวหน้า ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการดูแลตนเองตามระบอบประชาธิปไตย

ความสำคัญของการพัฒนาชุมชน

ในปัจจุบันงานด้านการพัฒนาชุมชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศมาก เพราะสภาพปัญหาของการพัฒนาชุมชนนั้นเป็นวงจรที่ส่งผลกระทบต่อกันเป็นลูกโซ่ จากความไม่รู้ ผู้ ความจนและการเจ็บป่วย ซึ่งเป็นอุปสรรคในการพัฒนา เป็นวัฏจักรแห่งความชั่วร้าย ดังนั้น ทุกหน่วยงานทุกองค์กร ต้องช่วยกันขจัดปัญหาเหล่านี้ให้หมดไป

ความยากจนในชนบท เป็นปัญหาหลักที่ทุกหน่วยงานพยายามหาทางแก้ไข โดยการเพิ่มพูนรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้น (Increasing Income) แต่ในการพัฒนาที่ผ่านมา พบว่า ยังมี การพัฒนาซึ่งทำให้ประชาชนยากจนลง กล่าวคือ จากการมุ่งพัฒนาประเทศเพื่อให้เกิดความมั่งคั่ง อารยประเทศ โดยเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ในขณะที่เดียวกัน ภาค เกษตรกรรมซึ่งเป็นประชากรเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ในขณะเดียวกัน ภาคเกษตรกรรมซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ไม่ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง อันเป็นเหตุ ให้เกิดความแตกต่างทางฐานะของบุคคลสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งมีจำนวนไม่มาก มีฐานะร่ำรวย มีอำนาจ ทางเศรษฐกิจ กับอีกกลุ่มหนึ่งเป็นคนส่วนมาก อาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม ซึ่งความไม่เป็นธรรมใน

การกระจายรายได้ กำลังกลายเป็นปัญหาที่สำคัญ ความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบทมีมากขึ้น ประชาชนในภาคอีสานมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำลงเมื่อเปรียบเทียบกับประชาชนในภาคอื่น ๆ ดัชนีที่นักเศรษฐศาสตร์สร้างขึ้นมาเพื่อวัดการกระจายรายได้ของประเทศ ว่ามีความเท่าเทียมกันมากน้อยเพียงใด คือ Gini-coefficient (G-C) ค่าดัชนี G-C 7 จะมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้า G-C มีค่าเข้าใกล้ 1 มากเท่าใด แสดงว่า การกระจายรายได้จะเลวลง ในทางตรงข้ามถ้า G-C จะมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า การกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น ในปี 2535 ค่า G-C = 0.536 ซึ่งนับว่ามีค่าสูงสุดในบรรดาค่า G-C ที่ได้มีการวัดขึ้นมาในอดีต คือ ปี 2518 ค่า G-C = 0.451 ปี 2524 ค่า G-C = 0.473 ปี 2533 ค่า G-C = 0.504 จากการกระจายรายได้ที่มีลักษณะตกต่ำลงเรื่อย ๆ เป็นสิ่งที่ยืนยันความเชื่อที่ว่า แม้ว่าประเทศไทยจะประสบความสำเร็จอย่างสูงทางด้านการเจริญเติบโตของระบบ เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม แต่ความเจริญดังกล่าวไม่ได้กระจายไปสู่ประชาชนโดยทั่วหน้ากัน แต่หากกระจุกตัวอยู่กับกลุ่มคนบางกลุ่มเท่านั้น

จากการวิเคราะห์ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมและความยากจน ความยากจนเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน มีลักษณะเป็นลูกโซ่

วัฏจักรแห่งความยากจน

ดังนั้น การพัฒนาชุมชน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยลดช่องว่างทางสังคมและขจัดปัญหาความยากจน ในชุมชนให้ลดน้อยลง ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐบาล เอกชน องค์กรชุมชน นักวิชาการ และองค์กรธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาครัฐบาล ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการพัฒนา ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาโดยการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นแนวทางและมีมาตรฐานในการปฏิบัติเป็นขั้นตอนและมีความต่อเนื่อง ตามโครงการที่กำหนด เพื่อขจัดปัญหาความยากจนให้หมดสิ้นไป

จุดมุ่งหมายในการพัฒนาชุมชน

จุดมุ่งหมายในการพัฒนาที่นักพัฒนาจะต้องระลึกอยู่เสมอ เพื่อช่วยให้การดำเนินงานไปสู่จุดหมาย ก็คือ

1. เพื่อพัฒนาคนให้มีประสิทธิภาพ
2. ส่งเสริมให้ประชาชนร่วมมือกันในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเอง
3. ส่งเสริมให้ประชาชนรู้สึกภาคภูมิใจที่จะอาศัยและประกอบอาชีพในหมู่บ้านของตนอย่างสงบสุข
4. ส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและชุมชนให้ดีขึ้น

5. ส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคล ให้แต่ละคนนำเอาความสามารถในตัวเอง ออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์
6. ส่งเสริมการรวมกลุ่มในการดำเนินชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย
7. เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสังคมให้ดีขึ้น
8. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนสามารถแก้ปัญหาของตนเองและชุมชนได้
9. เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ชุมชน ประเทศชาติ
10. เพื่อให้การศึกษาแก่ประชาชนในทุกรูปแบบเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวให้ดีขึ้น

จากจุดหมายดังกล่าวแล้ว ถ้านักพัฒนาได้ดำเนินการให้บรรลุตามความมุ่งหมายที่ได้วางไว้ นับว่าการพัฒนาได้เกิดขึ้นแล้วในชุมชน (วรณีย์ เล่าสุวรรณ, 2526)

ดัชนีชี้วัดระดับของการพัฒนา

เป็นการยากที่จะจัดลำดับว่า ชุมชนใดหรือสังคมใดมีความเจริญก้าวหน้า มีความทันสมัย หรือมีการพัฒนาสูงกว่าหรือต่ำกว่ากัน ทั้งนี้ เพราะบางชุมชนหรือบางสังคมมีความก้าวหน้าในด้านหนึ่งในระดับสูง แต่มีความด้อยหรือก้าวหน้าน้อยกว่าอีกด้านหนึ่ง เช่น ประเทศอินเดีย มีความก้าวหน้าทางด้านการเมือง ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง รัฐเปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นทางด้านการเมืองอย่างกว้างขวาง แต่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจในระดับต่ำ มีความอดอยากยากจนมาก เป็นต้น ดังนั้น ปัญหาสังคมจึงอยู่ที่ว่าจะเลือก เครื่องชี้วัดอันใด จึงจะเหมาะสมกับสภาพชุมชนสังคมนั้น ๆ เป็นเครื่องชี้ที่แม่นยำเที่ยงตรงและเชื่อถือ ได้อย่างแท้จริง

เครื่องชี้วัดหรือดัชนีการพัฒนานั้นมี 2 ระดับ คือ ระดับจุลภาคและระดับมหภาค ซึ่งจะกล่าวต่อไป ดังนี้

ดัชนีการพัฒนาในระดับจุลภาค

ดัชนีการพัฒนาในระดับจุลภาคนี้ ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและบ่งชี้ระดับของการพัฒนาได้ คือ ดัชนีสร้างสัญลักษณ์ (Symbolic Structures) ของ ศาสตราจารย์ Frank W. Young สอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยคอร์เนลสหรัฐอเมริกา ได้อธิบายว่า “ในสังคมหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วยระบบย่อย ๆ แต่ละระบบจะมีลักษณะ โครงสร้างที่แตกต่างกัน ความแตกต่างของโครงสร้างนี้สามารถวิเคราะห์ได้จากสิ่งต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นเป็นสัญลักษณ์ทางสังคมและสัญลักษณ์ทางสังคมเหล่านี้จะเป็น เครื่องชี้แต่ละระบบที่ประกอบขึ้นเป็นระบบใหญ่ขึ้น จะมีปริมาณของสิ่งที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ แทนสถาบันแตกต่างกัน ระบบใดมีปริมาณสิ่งของที่ใช้เป็นสัญลักษณ์แทนสถาบันน้อย ถือได้ว่ามีระดับทางโครงสร้างต่ำ ระบบใดมีปริมาณหรือจำนวนสิ่งของที่ใช้เป็นสัญลักษณ์แทนสถาบันมาก ถือว่ามีระดับความแตกต่าง โครงสร้างสูง” โดยนัยแห่งทฤษฎีนี้ ดัชนีของการพัฒนาจึงมีอยู่ที่ระดับ

ความแตกต่างทางโครงสร้างของชุมชนหรือ สังคมเป็นสำคัญ ส่วนปัจจัยที่ทำให้ลักษณะ โครงสร้าง ในระบบย่อยเหล่านี้แตกต่างกัน หรือมีปริมาณสิ่งของที่ใช้เป็นสัญลักษณ์แทนสถาบันไม่เท่ากัน ได้แก่ การติดต่อสัมพันธ์และการเข้าถึงบริการจากศูนย์กลางหรือระบบใหม่ (Relative Centrality) ของระบบย่อยเหล่านั้น

การวิเคราะห์ดัชนีการพัฒนาในระดับจุลภาค ใช้ตัวแปรดังต่อไปนี้

1. ความแตกต่างทาง โครงสร้าง (Structural Differentiation) หมายถึง ระดับ หรือปริมาณหมู่บ้านที่เป็นระบบย่อย เป็นสัญลักษณ์แทนสถาบันที่ปรากฏในชุมชน เช่น โรงเรียน วัด สถานีนามัย ร้านค้า เป็นต้น

2. การติดต่อกับศูนย์กลางหรือระบบใหญ่ (Relative Centrality) หมายถึง ระดับหรือปริมาณของหมู่บ้านที่เป็นระบบย่อย ได้มีการติดต่อหรือรับบริการจากสถาบันหรือ หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนภายนอก นอกเหนือจาก สิ่งที่เป็นเครื่องชี้วัด คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ถนน ยานพาหนะ และผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

3. ความเป็นปึกแผ่นของชุมชน (Solidarity) หมายถึง ระดับหรือปริมาณการ แพร่กระจายของสื่อที่กำหนดให้เป็นสัญลักษณ์แทนสถาบัน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงปริมาณทักษะ ความรู้ ความสามารถของชุมชน เช่น กิจกรรมการรวมกลุ่ม การร่วมประกอบกิจกรรม กลุ่มสหกรณ์ พิธีกรรมชุมชน รวมทั้งจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมด้วย

ดัชนีการพัฒนาในระดับมหภาค

การใช้ดัชนีการพัฒนาในระดับมหภาคชี้วัดการพัฒนา มีความสำคัญและสามารถบ่งบอก ถึงภาพรวมของการพัฒนาในระดับกว้างได้ว่า มีการพัฒนาไปได้มากน้อยแค่ไหนและถ้าใช้ดัชนีการ พัฒนาในระดับจุลภาคควบคู่ไป ด้วย จะทำให้มองเห็นภาพของการพัฒนามีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น พิจารณาดัชนีการพัฒนาในระดับมหภาค ได้ดังนี้

1. การใช้ผลิตภัณฑ์ประชาชาติต่อหัวเป็นดัชนี (GNP Per Capita) ซึ่งได้ถูกนำมาใช้ จัดลำดับการพัฒนาประเทศ โดยมีความเชื่อว่าประเทศไทยจะมีความทันสมัยหรือมีการพัฒนาใน ระดับใดนั้น วัดจากรายได้ต่อบุคคลของประชากร ประเทศใดมีรายได้ต่อหัวสูงกว่าอีกประเทศหนึ่ง แสดงว่าประเทศนั้นมีการพัฒนาในระดับสูงกว่า ซึ่งรายได้ต่อหัว คำนวณจากผลิตภัณฑ์ ประชาชาติเบื้องต้น (Gross National Product) หารด้วยจำนวนประชากรทั้งหมด ประเทศไทยใช้ค่า ว่า GNP Per Capita

2. การใช้ระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นดัชนี โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่า ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งหมายถึง คุณภาพของมนุษย์ ได้แก่ พลังงาน ทักษะ พรสวรรค์ และความรู้ของ ประชาชน เป็นสิ่งที่สามารถนำมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการให้เป็นประโยชน์ ประเทศใดมี

การสะสมทรัพยากรมนุษย์ไว้มาก ประเทศนั้นก็จะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าสูง ทั้งนี้ ทรัพยากรมนุษย์นั้นจะต้องมีคุณภาพด้วย โดยการคำนวณจาก

2.1 จำนวนผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละของประชากรในกลุ่มอายุ 15-19 ปี คูณด้วยระยะเวลาของการเรียน คือ 5 ปี

2.2 จำนวนผู้เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละของประชากรในกลุ่มอายุที่ควรศึกษาในระดับอุดมศึกษา คือ 20-24 ปี คูณด้วยระยะเวลาของการเรียน คือ 5 ปี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข โดยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ธนาวิทย์ กางการ (2546) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลตำโรงใต้ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับสูง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล ได้แก่ ระดับการศึกษา การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม ส่วนเพศ อายุ การได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่กรรมการชุมชน ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาล

ปิยะ ประทีปกรณิ (2546) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเลบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับต่ำ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของการพัฒนาชุมชน คือ สถานภาพทางสังคม การเป็นสมาชิกกลุ่ม และการคาดหวังผลประโยชน์ ส่วนปัจจัยไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน อาชีพ รายได้ และพื้นที่ถือครอง ส่วนปัญหาสำคัญที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน คือ การให้ความร่วมมือของประชาชน ผู้นำชุมชน ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์และการสนับสนุนจากภาครัฐ

กิจวิภันต์ ยศปัญญา (2547) ได้วิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง: ศึกษากรณีประชาชนในหมู่บ้านสินธนา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร แต่ปัจจุบันการเมืองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อองค์การ เพราะองค์การได้ผลกระทบไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมการบริหารงานในระดับสูง การเมืองได้เข้ามาเป็นแรงกดดันให้ระดับบริหารจำเป็นต้องปรับสภาพขององค์การให้พนักงานต้องรับสภาพได้เช่น นักการเมืองเข้ามามีอิทธิพลการให้ความรู้

ความเข้าใจและสร้างทัศนคติของคนให้มีความคิดไม่ต่อต้านการเมือง ผู้วิจัยจึงเสนอผลงานวิจัยเรื่องนี้ในกระบวนการเรียนในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ สาขาวิชาการบริหารทั่วไป เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดและมีความสมบูรณ์และขยายขอบเขตการวิจัยให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใคร่เสนอแนะดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาที่เสนอแล้วทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่าประชาชนในหมู่บ้านสินธนา 1 เขตบึงกุ่มให้ความสนใจต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองยังไม่มากเท่าที่ควร และปัจจัยที่มีบทบาทในการผลักดันหรือชักจูงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด คือ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกับความเข้าใจทางการเมือง ซึ่งถ้าหากรัฐเจตนาที่จะปกครองประเทศด้วยระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างจริงจังแล้ว ก็น่าจะส่งเสริมและสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในหมู่บ้านสินธนา 1 รวมทั้งประชาชนโดยทั่วไปด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาประชาชนให้รู้จักการปกครองตนเอง และเพื่อให้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยได้รับการเอาใจใส่พิทักษ์รักษาให้มีความมั่นคงถาวรตลอดไป

ประเสริฐ พรหมณี (2548) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในกระบวนการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การมีส่วนร่วมในการกระบวนการพัฒนาชุมชนของผู้นำชุมชนโดยรวมและการมีส่วนร่วมแต่ละด้านอาทิ ด้านการศึกษาชุมชน การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน การจัดลำดับปัญหาและความต้องการชุมชน การวางแผนและโครงการเพื่อการพัฒนาชุมชน การดำเนินงานพัฒนาชุมชน การประเมินผลงาน และการทบทวนเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรค อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชน ได้แก่ ตำแหน่งผู้นำชุมชน ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วม ผู้นำบางแห่งไม่ค่อยให้ความสนใจในการพัฒนาชุมชน ส่วนใหญ่ปฏิบัติตามคำสั่งแบบ ท็อป ดาวน์ (Top-down) ปัญหาด้านนโยบายและกระบวนการบริหารจัดการ ได้แก่ การแก้ไขปัญหามิทันท่วงทีเมื่อเกิดขึ้นในชุมชน มีการแบ่งแยกเป็นพรรคเป็นพวกในระดับหมู่บ้าน

พรชัย วงศ์ล้อมนิล (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ตำบลบ้านเข็ด อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31-40 ปี มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีการระดับการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายได้ 5,001-10,000 บาทต่อเดือน มีระยะเวลาที่อยู่ในบ้านเข็ด 21 ปีขึ้นไป มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในตำบลบ้านเข็ด มีส่วนร่วมในโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในตำบลบ้านเข็ด อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงสร้างตามแผนพัฒนาท้องถิ่น มากเป็นลำดับแรก เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในตำบลบ้านเข็ด อำเภอ

พนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จากการศึกษาพบว่า อายุ อาชีพ ระดับ การศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในตำบลบ้านเข็ด เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในตำบลบ้านเข็ด อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ส่วนปัจจัยด้านเพศและภูมิฐานะ พบว่าไม่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในตำบลบ้านเข็ด อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

จิตติชัย คอกไม้ (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML): ศึกษากรณี อำเภอบ้านฝ่อ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนและคณะทำงานโครงการ (SML) ในระดับมากคณะทำงาน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ (SML) ในระดับมาก โดยประชาชนที่มีระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ (SML) ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ (SML) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่คณะทำงาน ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการ (SML) ไม่แตกต่างกัน

ว่าที่ร้อยตรี จเรวัฒน์ ชินวัฒน์ (2550) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีเพศ การศึกษา อายุ รายได้ และสถานภาพทางสังคม ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน แต่คณะกรรมการชุมชนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน โดยคนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีการเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าคนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีการเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าคนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. คนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. มีการเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าคนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีการเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าคนที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี โดยสรุปได้ว่า คณะกรรมการชุมชนที่มีการศึกษาที่สูงมาก การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นจะสูงกว่ามากตามไปด้วย

ชนภัทร สัมปทาเสถียร (2550) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงาน โครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่: ศึกษากรณีในกิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี พบว่า ภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โครงการฯ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อศึกษาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประชุมประชาคม พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โครงการพัฒนาศักยภาพ

หมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องการร่วมแสดงความคิดเห็น การเสนอแนะวิธีการคัดเลือกผู้อาวุโสดำเนินการประชุม การเสนอรายชื่อคณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชน การคัดเลือกคณะกรรมการ ด้านการพิจารณาปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชนอยู่ในระดับมาก ในเรื่องการคัดเลือกโครงการ การจัดกลุ่มปัญหาความต้องการเสนอปัญหา และการร่วมแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาในเวทีประชาคมของหมู่บ้าน/ชุมชน ด้านการดำเนินโครงการ พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องการแสดงความคิดเห็น การบริจาคเงินสมทบให้กับโครงการ การจัดซื้อจัดจ้าง การช่วยเหลือแนะนำด้านวิชาการ และการติดตามประเมินผล ด้านการรายงานผลการดำเนินงาน พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี มาส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่อง การสรุปความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน การจัดทำรายงาน และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงาน โครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน ในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี พบว่า อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ แหล่งข้อมูลที่ได้รับข่าวสารมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงาน โครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชนในเขตพื้นที่กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อนุชา เทียนพุด (2551) ได้วิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลตาพระยา อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว โดยรวม ด้านการมีส่วนร่วมในการประชุม จากการศึกษาพบว่าประชาชนเลือกซื้อท่านร่วมประชุมประชาคมเพื่อทราบปัญหาหรือความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน เป็นลำดับสุดท้าย ด้านการมีส่วนร่วมในการพิจารณาโครงการ จากการศึกษาพบว่า ประชาชนเลือกซื้อ ท่านเคยร่วมพิจารณาลำดับความสำคัญของ โครงการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เป็นลำดับสุดท้าย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จากการศึกษาพบว่า ประชาชนเลือกซื้อท่านได้แสดงประขามติเพื่อสนับสนุนให้ อบต.บริหารงานได้อย่างต้องถูก เป็นลำดับสุดท้าย ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินงาน จากการศึกษาพบว่า ประชาชนเลือกซื้อ ท่านเคยร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนที่ อบต. จัดให้มีขึ้นในชุมชน เป็นลำดับสุดท้าย ด้านการมีส่วนร่วมติดตาม และประเมินผล จากการศึกษาพบว่า ประชาชนเลือกซื้อ ท่านร่วมเสนอแนะผลการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของ อบต. เป็นลำดับสุดท้าย

ชัยยุทธ ปัทมาพรพรรณ (2551) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอปอทอง จังหวัด

ชลบุรี พบว่า ประชาชนมีความต้องการของในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่ เทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม ด้านสังคม อยู่ในระดับความต้องการมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการ มีระดับความต้องการน้อยที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษา: เทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครอบครัวต่อเดือน และการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมต่อโครงการเมืองน่าอยู่เทศบาลตำบลธาตุทอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พิชิต ไทยนิยม (2553) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเขตเทศบาลตำบลบางปะกง ศึกษาเฉพาะกรณี: เทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาชุมชน คือ การทำให้ชุมชนมีความเจริญขึ้นรองลงมา คือ มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาที่ถูกต้อง คือ การส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักคิดและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและการวางแผนทางเพื่อพัฒนาชุมชน พร้อมกันนี้ยังมีการระดมความคิดเห็นร่วมกันภายในชุมชน และประชาชนในชุมชนมีความรู้การพัฒนาชุมชนน้อยที่สุดเรื่องประชาชนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันแต่ทุกคนก็ร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในด้านการเข้าร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน มากที่สุดในเรื่อง การเข้าร่วมค้นหาว่ามีปัญหาอะไรบ้างในชุมชนและสิ่งใดที่ควรได้รับการแก้ไขและประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน น้อยที่สุดในเรื่อง การเข้าร่วมในการรวบรวมข้อมูลและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมความในการพัฒนา ในด้านการร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากที่สุด ในการเข้าร่วมอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการดูแลสุขอนามัยและป้องกันด้านสาธารณสุข เช่น การป้องกันโรคไข้หวัดสายพันธุ์ใหม่ 2009 ไข้เลือดออก ฯลฯ และประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน น้อยที่สุดในเรื่อง การที่ประชาชนจะเข้าไปประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกที่จะประสานได้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน มากที่สุดในเรื่อง คือ ได้เข้าร่วมติดตามความก้าวหน้าโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาชุมชน และประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน น้อยที่สุดในเรื่อง ประชาชนได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการ/ กิจกรรมการพัฒนาชุมชนน้อยมาก

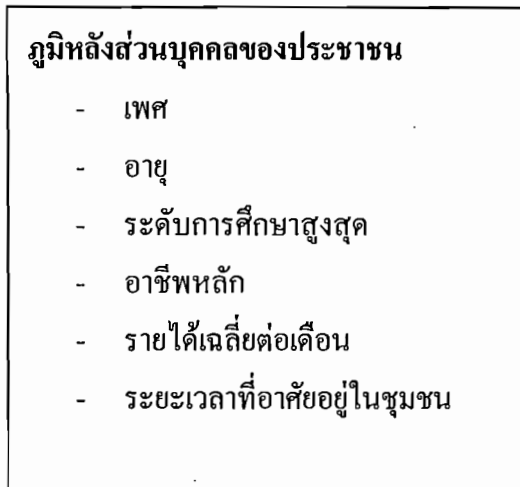
กฤษฎา ภิบาลญาติ (2553) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการประชุมด้านพัฒนาชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลพังราด อำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.44$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 10 ประเด็น ซึ่ง สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 19. ท่านคิดว่าประชาชนควรให้ความสนใจกับการประชุมมากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.91$), ประเด็นข้อที่ 18. ท่านคิดว่าการจัดประชุม เพื่อรับฟังความคิดเห็นหรือแนวทางการพัฒนาขอประชาชนควรจัดเป็นประจำมากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.64$), ประเด็นข้อที่ 13. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่จัดประชุมให้ความสำคัญกับปัญหาของท่านมากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.61$), ประเด็นข้อที่ 15. ท่านคิดว่าข้อสรุปที่ได้จากการประชุมเป็นประโยชน์ ต่อส่วนรวมมากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.56$), ประเด็นข้อที่ 14. ท่านยอมรับความคิดเห็นหรือ ข้อสรุปที่ได้จากการประชุม มากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.55$), ประเด็นข้อที่ 10. ท่านคิดว่าเวลาในการจัดประชุมเหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.54$), ประเด็นข้อที่ 12. ท่านคิดว่าปัญหาที่ได้จากการประชุมมีผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่มากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.49$), ประเด็นข้อที่ 6. ในการประชุมแต่ละครั้งมีการเปิด โอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นหรือซักถาม มากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.45$), ประเด็นข้อที่ 11. ในการจัดทำประชุมแผนพัฒนาในชุมชนของท่าน แต่ละครั้ง มีผู้เข้าร่วมประชุมมากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.44$) และประเด็นข้อที่ 9. ใน ความรู้สึกของท่านการจัดประชุมทำแผนพัฒนาชุมชนมีความสำคัญหรือมีประโยชน์ต่อท่านมากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.43$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 9 ประเด็น ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 1. ท่านมีความสนใจในด้านการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล มากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.40$), ประเด็นข้อที่ 8. ท่านคิดว่ารูปแบบการประชุมมีวิธีการดำเนินการที่น่าจะเข้าร่วมประชุมมากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.39$), ประเด็นข้อที่ 7. ท่านมีความคาดหวังว่าสิ่งต่าง ๆ ที่ท่านเสนอในการประชุม จะถูกบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาของ อบต.มากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.36$), ประเด็นข้อที่ 3. ในการจัดประชุมมีการ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วมประชุมอย่างทั่วถึงมากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.34$), ประเด็นข้อที่ 16. ท่านคิดว่าข้อสรุปที่ได้จากการประชุมได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานที่จัดประชุมอย่างจริงจังหรือไม่เพียงใด ($\bar{x} = 3.32$), ประเด็นข้อที่ 5. สิ่งที่ท่านได้นำเสนอในการประชุมชนนั้นได้รับการพัฒนาตามที่ท่านคาดหวังหรือไม่เพียงใด ($\bar{x} = 3.32$), ประเด็นข้อที่ 17. โครงการหรือกิจกรรมที่ ดำเนินงานในชุมชนของท่านมาจากการประชุมมากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.24$), ประเด็นข้อที่ 4. ท่านเคยเสนอความต้องการของท่านในเรื่องของการพัฒนาชุมชนต่อที่ประชุม หรือไม่เพียงใด ($\bar{x} = 3.22$) และประเด็นข้อที่ 2. ท่านเคยเข้าร่วมประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบล มากหรือน้อยเพียงใด ($\bar{x} = 3.14$) ตามลำดับ และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมในการประชุม

ด้านพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพังราด อำเภอแกลง จังหวัดระยอง โดยเปรียบเทียบกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกันไปซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ส่วนอายุ ไม่แตกต่างกันซึ่งปฏิเสธสมมุติฐาน

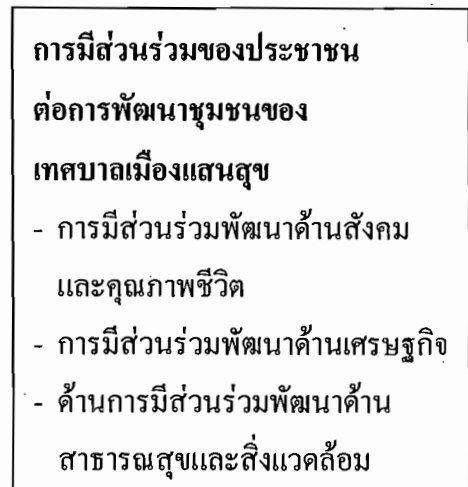
พชรวรรณ เพิ่มพูน (2554) ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาประชาชนชุมชนเทศบาลเมืองลพบุรี พบว่า ประชาชนชุมชนในเขตเทศบาลเมืองลพบุรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งเกิดจากการดำเนินตามนโยบายของนายกเทศมนตรีมากกว่าความคิดริเริ่มของประชาชนชุมชนเอง และการลงสมัครเป็นประชาชนชุมชนส่วนใหญ่จะเกิดจากความสมัครใจของตัวประชาชนชุมชนเองแต่มีประชาชนชุมชนเพียง 2 คนเท่านั้น ที่ถูกชักชวนจากเทศมนตรีให้เป็นประชาชนชุมชนและความสนิทสนมกับนายกเทศมนตรีตั้งแต่ก่อนได้รับตำแหน่งและสนิทสนมเสมือนญาติพี่น้อง คือ ประชาชนชุมชนร่วมน้ำใจและชุมชนสันเปาโล แต่ในด้านการสนับสนุนในกิจกรรมพัฒนาชุมชนนั้นทั้ง 10 ชุมชน จะได้รับเงินสนับสนุนในทุกกิจกรรมอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งส่งผลให้นายกเทศมนตรีมีภาพลักษณ์ที่ดีในมุมมองของประชาชนชุมชนด้านการดูแลและพัฒนาชุมชน ส่วนการหาเสียงของนายกเทศมนตรีนั้นจะเป็นวิธีทั่วไปของการหาเสียงที่นายกเทศมนตรีจะใช้อำนาจของตนเองรวมถึงความสัมพันธ์อันดีในทางส่วนตัวกับบรรดาประชาชนชุมชนเพื่อให้ประชาชนชุมชนเป็นตัวแทนหรือให้ประชาชนชุมชนเป็นหัวคะแนนหาเสียงไปยังประชาชนในชุมชนนั้น ๆ โดยประชาชนชุมชนก็ได้ใช้วิธีการบอกกล่าวหรือประกาศไปยังประชาชนในชุมชนของตนเอง แต่การตัดสินใจนั้นประชาชนชุมชนจะให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกผู้สมัครที่ประชาชนต้องการตามหลักประชาธิปไตย และประชาชนชุมชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลเมืองลพบุรีไม่ได้เป็นหัวคะแนนหรือพรรคพวกของนายกเทศมนตรีคนปัจจุบัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น (Independent variable)

ตัวแปรตาม (Dependent variable)

ภาพที่ 2-2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุขแตกต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุขแตกต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุขแตกต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุขแตกต่างกัน
5. ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุขแตกต่างกัน
6. ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุขแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาครั้งนี้มีศัพท์ที่สำคัญ ๆ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน จึงกำหนดความหมายของคำที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

ประชาชน หมายถึง ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลแสนสุข และตำบลเหมือง

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพภายในชุมชนให้ดีขึ้นทั้งในด้านสาธารณูปโภค เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยดำเนินการในลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือทุกลักษณะ คือ การสำรวจปัญหาเพื่อการพัฒนาชุมชน การค้นหาสาเหตุของปัญหา เพื่อการพัฒนาชุมชนย่อย การร่วมปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาชุมชนและการร่วมติดตามผลการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาชุมชน

ชุมชน หมายถึง ชุมชนในเขตเทศบาลที่ประชาชนอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยมีสภาพพื้นที่หรือภูมิศาสตร์ร่วมกัน เช่น ในแนวเขตถนน ตรอก ซอก อาคารเรือนแถวเดียว อาทิเช่น ชุมชนแออัดหรือหมู่บ้านจัดสรร เป็นต้น ที่เทศบาลดำเนินการจัดขึ้นเป็นชุมชน

การพัฒนาชุมชน หมายถึง การเสริมสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมให้แก่ท้องถิ่นชนบททุกแห่งทุกส่วน โดยการดำเนินการและการริเริ่มจากประชาชนเอง การพัฒนาชุมชนต้องอาศัยความสามารถของรัฐบาลที่เป็นผู้แทนเข้าไปบริหารในด้านเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนกระตุ้นและเร่งเร้าให้ประชาชนมองเห็นปัญหาของตนเอง

การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรม/ โครงการ ต่าง ๆ เกี่ยวกับส่งเสริมและพัฒนามาตรฐาน และโอกาสทางการศึกษา เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ร่วมป้องกันอุบัติเหตุ อาชญากรรม และยาเสพติด พัฒนา สนับสนุนสวัสดิการสังคม ส่งเสริมสุขภาพ พลานามัย อนุรักษ์และเผยแพร่ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่และเป็นที่ยึดเหนี่ยวหลาย เสริมสร้างสังคม ชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ หมายถึง หมายถึง การมีส่วนร่วมกิจกรรม/โครงการ ต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน คุณภาพ ในการส่งเสริมท่องเที่ยว พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานให้สมบูรณ์และเพียงพอ ส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ของเทศบาลเมืองแสนสุข

การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การมีส่วนร่วมกิจกรรม/ โครงการ ต่าง ๆ เกี่ยวกับปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ในงานสาธารณสุขชุมชน ส่งเสริมสุขภาพอนามัย งานป้องกันโรคติดต่อ งานสุขาภิบาล สิ่งแวดล้อม ของเทศบาลเมืองแสนสุข

เพศ หมายถึง เพศของประชาชนแต่ละคนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข โดยแบ่งเป็น เพศชายและเพศหญิง

อายุ หมายถึง ช่วงอายุของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข ที่อยู่ในช่วงอายุที่มี สิทธิเลือกตั้ง

การศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข โดย แบ่งเป็นตั้งแต่ประถมศึกษา จนถึงระดับที่สูงที่สุดของการศึกษา

อาชีพ หมายถึง การทำงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ที่มีรายได้ของประชาชนที่อยู่ในเขต เทศบาลเมืองแสนสุข โดยแบ่งเป็น รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ, พนักงานบริษัทเอกชน/รับจ้าง, ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว และอื่น ๆ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับในภาพรวมเฉลี่ยจากการประกอบอาชีพ ต่อเดือนก่อนหักค่าใช้จ่าย

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน หมายถึง ระยะเวลาที่ประชาชนอาศัยอยู่ในชุมชน ในเขต เทศบาลเมืองแสนสุขนานเท่าใด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข ซึ่งประกอบไปด้วย 19 ชุมชน จำนวน 39,924 คน (ข้อมูล ณ 1 ตุลาคม 2555 ประจำปีงบประมาณ 2556 กองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองแสนสุข)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข ซึ่งประกอบไปด้วย 19 ชุมชน จำนวนประชากร 39,924 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตามสูตรยามานะ (Yamane, 1973, p. 1089) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน .05 ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่างหรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนหน่วยทั้งหมด ขนาดของประชากรซึ่งเท่ากับ 39,924 คน

e คือ ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Error) ในที่นี้จะกำหนดเท่ากับ +/- 0.05 ภายใต้วความเชื่อมั่น 95%

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร } n &= \frac{39,924}{1+39,924 (0.05)^2} \\ &= 396.03 \text{ คน} \end{aligned}$$

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 397 คน

จำนวนตัวอย่างในการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จำนวนเท่ากับ 397 คน

เมื่อได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) (ฐิรุฒิ เสนาคำ, 2541) โดยสุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน เทศบาลเมืองแสนสุข (ข้อมูล ณ 1 ตุลาคม 2555 ประจำปีงบประมาณ 2556 กองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองแสนสุข)

ตารางที่ 3-1 แสดงกลุ่มตัวอย่างจากประชากรแบบสัดส่วน

พื้นที่การศึกษา	จำนวนประชากร/คน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ชุมชนเขาสามมุข	762	8
ชุมชนบ้านแหลมแท่น	2,411	24
ชุมชนมุขแสนเจริญ	1,873	19
ชุมชนวัดแสนสุข	1,605	16
ชุมชนโชคดี	1,590	16
ชุมชนสมใจนึก	2,818	28
ชุมชนบางเป้ง	2,848	29
ชุมชนวัดกลางคอน	863	9
ชุมชนแสนสุข	1,750	17
ชุมชนท้ายตลาด	1,263	12
ชุมชนมาบมะยม	963	9
ชุมชนบางแสนบน	1,254	12
ชุมชนร่วมใจพัฒนา	1,112	11
ชุมชนหาดวอนนภา	3,247	32
ชุมชนคอนบน	3,824	38
ชุมชนมณีแก้ว	2,796	28
ชุมชนศาลล้อม	3,836	38
ชุมชนบ้านเหมือง	2,911	29
ชุมชนเทศบาลพัฒนา	2,198	22
รวม	39,924	397

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดจากทฤษฎี เอกสารต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข ได้แก่ ด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และด้านการพัฒนาสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของเบสท์ (วิเศษ แก้วกระจ่าง, 2550, หน้า 94) คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด โดยผู้ศึกษาให้คะแนน ดังนี้

คำตอบ	ค่าคะแนน (Interval Scale)
น้อยที่สุด	1
น้อย	2
ปานกลาง	3
มาก	4
มากที่สุด	5

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- นำประเด็นที่เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ใน 3 ด้าน ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง
- นำประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ใน 3 ด้าน กลับมาปรับปรุงและแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ
- นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทำการประเมินหาค่าความสอดคล้องภายในเครื่องมือในการวิจัย (Content Validity) โดยการประเมินข้อคำถามว่าสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดเพียงใด

4. นำแบบสอบถามไปทดสอบการใช้ (Try Out) กับกลุ่มซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 คน ของเทศบาลเมืองแสนสุข และหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .969

5. จัดพิมพ์ประเด็นที่เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ใน 3 ด้าน เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำนวน 397 ชุด
2. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาผู้ศึกษาจะทำการตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถามกรณีแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ครบถ้วนต้องแจ้งผู้ตอบแบบสอบถามให้แก้ไขทันที
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาผู้ศึกษาทำการลงรหัสแล้วนำข้อมูลมาบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลด้วย โปรแกรมสำเร็จรูปโดยแบ่งการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ใน 3 ด้าน ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการศึกษาได้กำหนดให้คะแนน คำตอบแบบสอบถามดังนี้

คำตอบ	ค่าคะแนน (Interval Scale)
น้อยที่สุด	1
น้อย	2
ปานกลาง	3
มาก	4
มากที่สุด	5

ในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากคะแนนเฉลี่ยแบ่งเป็น 5 ระดับ

$$\begin{aligned} \text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

แต่ละช่วงชั้นห่างกัน = 0.8 คะแนน

แล้วการหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (วิเศษ แก้วกระจาย, 2550, หน้า 94)

1.00 – 1.80	หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข โดยหาค่าความถี่ แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปและตัวแปรอื่น ๆ ของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าสถิติ เช่น การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ใช้ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย
3. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของ

ประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม เพศ ทดสอบด้วยสถิติ t-Test (Independent) กลุ่มอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน (มากกว่าสองตัวแปร) โดยใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) หรือ F-test หากมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจะทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ แอล เอส ดี (Least Significant Difference: LSD)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผู้ศึกษาได้เสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ (n = 397)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	193	48.6
หญิง	204	51.4
รวม	397	100.0

จากตารางที่ 4-1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.4 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 48.6

ตารางที่ 4-2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ (n = 397)

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	14	3.5
20-29 ปี	87	21.9
30-39 ปี	112	28.2
40-49 ปี	99	24.9
50-59 ปี	59	14.9
60 ปีขึ้นไป	26	6.5
รวม	397	100.0

จากตารางที่ 4-2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม มีอายุระหว่าง 30-39 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.2 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 40-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.9 มีอายุระหว่าง 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.9 มีอายุระหว่าง 50-59 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.9 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.5 และต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการศึกษา (n = 397)

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	137	34.5
ม.ต้น	62	15.6
ม.ปลาย/ปวช.	68	17.1
อนุปริญญา/ปวส.	47	11.8
ป.ตรี ขึ้นไป	83	20.9
รวม	397	100.0

จากตารางที่ 4-3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมาคือ ระดับป.ตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 20.9 ระดับม.ปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 17.1 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 15.6 และระดับอนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 11.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ (n = 397)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรวม	14	3.5
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	119	30.0
รับจ้างทั่วไป	144	36.3
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	36	9.1
พนักงานบริษัทเอกชน	51	12.8
อื่น ๆ	33	8.3
รวม	397	100.0

จากตารางที่ 4-4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.3 รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 30.0 อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 12.8 อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 9.1 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 8.3 และอาชีพเกษตรกรรวม คิดเป็นร้อยละ 3.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ (n = 397)

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 10,000 บาท	123	31.0
10,001-20,000 บาท	217	54.7
20,001-30,000 บาท	40	10.1
มากกว่า 30,000 บาท	17	4.3
รวม	397	100.0

จากตารางที่ 4-5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม มีรายได้ อยู่ระหว่าง 10,001-20,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.7 รองลงมาคือ รายได้ไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.0 รายได้ อยู่ระหว่าง 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.1 และรายได้มากกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตารางที่ 4-6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน
(n = 397)

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 10 ปี	88	22.2
11-20 ปี	74	18.6
21-30 ปี	80	20.2
31-40 ปี	63	15.9
41-50 ปี	61	15.4
มากกว่า 50 ปี	31	7.8
รวม	397	100.0

จากตารางที่ 4-6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ไม่เกิน 10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.2 รองลงมาคือ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน อยู่ระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.2 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน อยู่ระหว่าง 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.6 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน อยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.9 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน อยู่ระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.4 และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มากกว่า 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.8 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จากการศึกษา พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ทั้ง 3 ด้าน ดังปรากฏตามตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 4-7 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำแนกเป็นรายด้าน

ด้าน	N=397		แปลผล	อันดับที่
	\bar{x}	SD		
การมีส่วนร่วมพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต	2.84	1.06	ระดับปานกลาง	1
การมีส่วนร่วมพัฒนาด้านเศรษฐกิจ	2.83	1.09	ระดับปานกลาง	2
การมีส่วนร่วมพัฒนาด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	2.71	1.12	ระดับปานกลาง	3
รวมทุกด้าน	2.79	1.09	ระดับปานกลาง	

จากตารางที่ 4-7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี พบว่า ภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมีส่วนร่วมปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.79 (SD= 1.09) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับมีส่วนร่วมปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.84 (SD= 1.06) รองลงมาคือการมีส่วนร่วมพัฒนาด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมีส่วนร่วมปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.83 (SD= 1.09) และลำดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมพัฒนาด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.71 (SD= 1.12)

ตารางที่ 4-8 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต

ด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมรับเบี้ยยังชีพคนพิการ	33 (8.3)	82 (20.7)	135 (34.0)	81 (20.4)	66 (16.6)	2.84	1.17	ปานกลาง	7
2. ท่านมีส่วนร่วมในโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ	21 (5.3)	71 (17.9)	148 (37.3)	83 (20.9)	74 (18.6)	2.70	1.12	ปานกลาง	8

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาสังคมและ คุณภาพชีวิต	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x}	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
3.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ แข่งขันกีฬาระหว่างชุมชน	27 (6.8)	77 (19.4)	158 (39.8)	93 (23.4)	42 (10.6)	2.88	1.05	ปาน กลาง	6
4.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ ขับเคลื่อนแผนพัฒนาชุมชน	14 (3.5)	54 (13.6)	163 (41.1)	103 (25.9)	63 (15.9)	2.63	1.01	ปาน กลาง	10
5.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ พัฒนาศักยภาพชุมชน	15 (3.8)	57 (14.4)	147 (37.0)	105 (26.4)	73 (18.4)	2.59	1.06	น้อย	12
6.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ ประเพณีก่อพระทรายวันไหล บางแสน	55 (13.9)	117 (29.5)	147 (37.0)	62 (15.6)	16 (4.0)	3.34	1.02	ปาน กลาง	1
7.ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรม งานวันสำคัญแห่งชาติ (เช่น 5 ธันวาคมหาราช, 12 สิงหาคม มหาราช)	59 (14.9)	126 (31.7)	124 (31.2)	63 (15.9)	25 (6.3)	3.33	1.10	ปาน กลาง	2
8.ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรม งานวันขึ้นปีใหม่ชุมชน	37 (9.3)	105 (26.4)	174 (43.8)	59 (14.9)	22 (5.5)	3.19	.98	ปาน กลาง	3
9.ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมแห่ เทียนเข้าพรรษา	41 (10.3)	84 (21.2)	179 (45.1)	74 (18.6)	19 (4.8)	3.14	.99	ปาน กลาง	5
10.ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรม ประเพณีกินท้อถิ่น	55 (13.9)	85 (21.4)	155 (39.0)	84 (21.2)	18 (4.5)	3.19	1.06	ปาน กลาง	4
11.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ ปรับปรุงไฟฟ้าและติดตั้งไฟฟ้า แสงสว่างในชุมชน	23 (5.8)	38 (9.6)	132 (33.2)	138 (34.8)	66 (16.6)	2.53	1.06	น้อย	13
12.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ พัฒนาโครงข่ายถนนในชุมชน	21 (5.3)	47 (11.8)	113 (28.5)	150 (37.8)	66 (16.6)	2.51	1.06	น้อย	15
13.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ ตรวจสอบสุขภาพและเยี่ยมบ้าน ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสใน ชุมชน	25 (6.3)	46 (11.6)	146 (36.8)	112 (28.2)	68 (17.1)	2.62	1.09	ปาน กลาง	11

ตารางที่ 4-8 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาสังคมและ คุณภาพชีวิต	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x}	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
14.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ จัดตั้งกลุ่มอาชีพชุมชน	21 (5.3)	48 (12.1)	116 (29.2)	142 (35.8)	70 (17.6)	2.52	1.07	น้อย	14
15.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพ ให้กับประชาชนในชุมชน	25 (6.3)	60 (15.1)	128 (32.2)	116 (29.2)	68 (17.1)	2.64	1.12	ปาน กลาง	9
รวม	-	-	-	-	-	2.84	1.06	ปาน กลาง	-

จากตารางที่ 4-8 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต พบว่า โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.84 (SD=1.06)

และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 11 ประเด็น ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 7 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานวันสำคัญแห่งชาติ (เช่น 5 ธันวาคมหาราช, 12 สิงหาคมหาราช) มีค่าเฉลี่ย 3.33 (SD=1.10) ประเด็นข้อที่ 6 การมีส่วนร่วมในโครงการประเพณีก่อพระทรายวันไหลบางแสน มีค่าเฉลี่ย 3.34 (SD=1.02) ประเด็นข้อที่ 8 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานวันขึ้นปีใหม่ชุมชนมีค่าเฉลี่ย 3.19 (SD=.98) ประเด็นข้อที่ 10 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมประเพณีกฐินท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.19 (SD=1.06) ประเด็นข้อที่ 9 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานแห่เทียนเข้าพรรษา มีค่าเฉลี่ย 3.14 (SD=.99) ประเด็นข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมในโครงการแข่งขันกีฬาระหว่างชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.88 (SD=1.05) ประเด็นข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมในโครงการส่งเสริมรับเบี้ยยังชีพคนพิการ มีค่าเฉลี่ย 2.84 (SD=1.17) ประเด็นข้อที่ 2 การมีส่วนร่วมในโครงการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 2.70 (SD=1.12) ประเด็นข้อที่ 15 การมีส่วนร่วมในโครงการฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.64 (SD=1.12) ประเด็นข้อที่ 4 การมีส่วนร่วมในโครงการขับเคลื่อนแผนพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.63 (SD=1.01) ประเด็นข้อที่ 13 การ

มีส่วนร่วมในโครงการปรับปรุงไฟฟ้าและติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.62 (SD=1.09)

ส่วนประเด็นที่อยู่ในระดับน้อย มี 4 ประเด็น ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 5 การมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาศักยภาพชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.59 (SD=1.06) ประเด็นข้อที่ 11 การมีส่วนร่วมในโครงการปรับปรุงไฟฟ้าและติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.53 (SD=1.06) ประเด็นข้อที่ 12 การมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาโครงข่ายถนนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.51 (SD=1.06) ประเด็นข้อที่ 14 การมีส่วนร่วมในโครงการจัดตั้งกลุ่มอาชีพชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.52 (SD=1.07)

ตารางที่ 4-9 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจ	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
16.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ บางแสนขอนแก่น	45 (11.3)	86 (21.7)	148 (37.3)	90 (22.7)	28 (7.1)	3.08	1.08	ปานกลาง	1
17.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ แข่งขันกีฬาทางน้ำ	32 (8.1)	54 (13.6)	139 (35.0)	121 (30.8)	51 (12.8)	2.74	1.10	ปานกลาง	4
18.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ จัดการแข่งขันบางแสนไทย แลนด์ สปีด เฟสติวล	42 (10.6)	62 (15.6)	157 (39.5)	99 (24.9)	37 (9.3)	2.93	1.09	ปานกลาง	3
19.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ จัดงานบางแสนไบค์วีค	39 (9.8)	66 (16.8)	156 (39.3)	106 (26.7)	30 (7.6)	2.94	1.06	ปานกลาง	2
20.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ ติดตั้งศาลาพักผ่อนบริเวณเขา สามมุข	25 (6.3)	51 (12.8)	99 (24.9)	139 (35.0)	83 (20.9)	2.49	1.14	น้อย	5
รวม	-	-	-	-	-	2.83	1.09	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 4-9 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ด้านเศรษฐกิจ พบว่า โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.83 (SD=1.09)

และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 4 ประเด็น ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 16 การมีส่วนร่วมใน โครงการบางแสนย้อนยุค มีค่าเฉลี่ย 3.08 (SD=1.08) ประเด็นข้อที่ 19 การมีส่วนร่วมในโครงการจัดงานบางแสนไบคี่วิค มีค่าเฉลี่ย 2.94 (SD=1.06) ประเด็นข้อที่ 18 การมีส่วนร่วมในโครงการจัดการแข่งขันบางแสนไทยแลนด์ สปีด เฟสตีวัลมีค่าเฉลี่ย 2.93 (SD=1.09) ประเด็นข้อที่ 17 การมีส่วนร่วมในโครงการแข่งขันกีฬาทางน้ำ มีค่าเฉลี่ย 2.74 (SD=1.10)

ส่วนประเด็นที่อยู่ในระดับน้อย มี 1 ประเด็น คือ ประเด็นข้อที่ 20 การมีส่วนร่วมในโครงการติดตั้งศาลาพักผ่อนบริเวณเขาสามมุข มีค่าเฉลี่ย 2.49 (SD=1.14)

ตารางที่ 4-10 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x}	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
21.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการธนาคารขยะรีไซเคิลชุมชน	18 (4.5)	55 (13.9)	124 (31.2)	115 (29.0)	85 (21.4)	2.51	1.10	น้อย	8
22.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการสัปดาห์แสนสุขสะอาด	14 (3.5)	74 (18.6)	130 (32.7)	103 (25.9)	76 (19.1)	2.61	1.09	ปานกลาง	7
23.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลเฉลิมพระเกียรติ	31 (7.8)	67 (16.9)	116 (29.2)	116 (29.2)	67 (16.9)	2.70	1.16	ปานกลาง	6
24.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการไปโอทีเซตเพื่อสิ่งแวดล้อม	19 (4.8)	42 (10.6)	91 (22.9)	146 (36.8)	99 (24.9)	2.34	1.10	น้อย	9
25.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการบริหารจัดการขยะอันตราย	30 (7.6)	52 (13.1)	98 (24.7)	111 (28.0)	106 (26.7)	2.47	1.22	น้อย	10

ตารางที่ 4-10 (ต่อ)

ด้านสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อม	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{x}	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด				
26.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ อนุรักษ์และปลูกป่าชายเลน	37 (9.3)	67 (16.9)	140 (35.3)	94 (23.7)	59 (14.9)	2.82	1.15	ปาน กลาง	4
27.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ บ้านนำมอง ชุมชนนำอยู่	35 (8.8)	62 (15.6)	125 (31.5)	122 (30.7)	53 (13.4)	2.76	1.13	ปาน กลาง	5
28.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ รณรงค์รักษาความสะอาด ภายในชุมชน	39 (9.8)	72 (18.1)	150 (37.8)	85 (21.4)	51 (12.8)	2.91	1.13	ปาน กลาง	3
29.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ คุมกำเนิดและฉีดยาป้องกันโรค พิษสุนัขบ้า	39 (9.8)	93 (23.4)	148 (37.3)	74 (18.6)	43 (10.8)	3.03	1.11	ปาน กลาง	1
30.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ รณรงค์ป้องกันไข้เลือดออก	32 (8.1)	93 (23.4)	159 (40.1)	68 (17.1)	45 (11.3)	3.00	1.08	ปาน กลาง	2
รวม	-	-	-	-	-	2.71	1.12	ปาน กลาง	-

จากตารางที่ 4-10 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมพบว่า โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.71 (SD=1.12)

และเมื่อพิจารณาในรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 8 ประเด็น ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 29 การมีส่วนร่วมใน โครงการโครงการคุมกำเนิดและฉีดยาป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า มีค่าเฉลี่ย 3.03 (SD=1.11) ประเด็นข้อที่ 30 การมีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์ป้องกันไข้เลือดออก มีค่าเฉลี่ย 3.00 (SD=1.08) ประเด็นข้อที่ 28 การมีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์รักษาความสะอาดภายในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.91 (SD=1.13) ประเด็นข้อที่ 26 การมีส่วนร่วมใน โครงการอนุรักษ์และปลูกป่าชายเลน มีค่าเฉลี่ย 2.82 (SD=1.15) ประเด็นข้อที่ 27 การมีส่วนร่วมในโครงการบ้านนำมอง ชุมชนนำอยู่ มีค่าเฉลี่ย 2.76 (SD=1.13) ประเด็นข้อที่ 23 การมีส่วนร่วมใน โครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลเฉลิมพระเกียรติ มีค่าเฉลี่ย 2.70 (SD=1.16)

ประเด็นข้อที่ 22 การมีส่วนร่วมในโครงการสัปดาห์แสนสุขสะอาด มีค่าเฉลี่ย 2.61 (SD=1.09)

ประเด็นข้อที่ 21 การมีส่วนร่วมในโครงการธนาคารขยะรีไซเคิลชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.51 (SD=1.10)

ส่วนประเด็นที่อยู่ในระดับน้อย มี 2 ประเด็น ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหา

น้อย ดังนี้ ประเด็นข้อที่ 24 การมีส่วนร่วมในโครงการไบโอดีเซลเพื่อสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 2.34

(SD=1.10) ประเด็นข้อที่ 25 การมีส่วนร่วมในโครงการบริหารจัดการขยะอันตราย มีค่าเฉลี่ย 2.47

(SD=1.22)

ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4-11 เปรียบเทียบเพศกับการมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข

ข้อความ	ชาย		หญิง		t	sig
	(n=193)		(n=204)			
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
การมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาชุมชน	2.86	.84	2.73	.78	1.57	.43

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-11 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 (SD = .84) และเพศหญิงประชาชนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73 (SD = .78) และเมื่อพิจารณาความเป็นนัยสำคัญทางสถิติมีค่าที่ระดับ .05 (Sig = .43) แสดงว่า ประชาชนเพศชาย และเพศหญิงมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุขแตกต่างกันไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4-12 เปรียบเทียบอายุกับการมีส่วนร่วมที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาล
เมืองแสนสุข

อายุ	จำนวน	การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน			
		\bar{x}	SD	F	Sig
ต่ำกว่า 20 ปี	14	2.80	1.12	7.96	.000*
20-29 ปี	87	2.40	.77		
30-39 ปี	112	2.94	.74		
40-49 ปี	99	2.76	.81		
50-59 ปี	59	3.13	.74		
60 ปีขึ้นไป	26	2.87	.68		
รวม	397	2.80	.81		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-12 เปรียบเทียบอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข พบว่า ประชาชนที่อายุต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ (Post Hoc) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จำแนกตามอายุ

อายุ	\bar{X}	ต่ำกว่า 20 ปี	20-29 ปี	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	60 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 20 ปี	2.80		.36	-.19	-.01	-.38	-.12
20-29 ปี	2.40			-.56*	-.38*	-.75*	-.49*
30-39 ปี	2.94				.18	-.19	.06
40-49 ปี	2.76					-.37*	-.11
50-59 ปี	3.13						.26
60 ปีขึ้นไป	2.87						

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-13 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี คือ คู่ระหว่างอายุ 20-29 ปี กับ อายุ 30-39 ปี อายุ 40-49 ปี อายุ 50-59 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป หมายความว่าประชาชนที่มีอายุ 20-29 ปี จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อยู่ในระดับน้อยกว่าประชาชนที่มีอายุ 30-39 ปี อายุ 40-49 ปี อายุ 50-59 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป และคู่ระหว่าง อายุ 40-49 ปี กับอายุ 50-59 ปี หมายความว่า ประชาชนที่มีอายุ 40-49 ปี จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อยู่ในระดับน้อยกว่าประชาชนที่มีอายุ 50-59 ปี

ตารางที่ 4-14 เปรียบเทียบระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข

การศึกษา	จำนวน	การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน			
		\bar{x}	SD	F	Sig
ประถมศึกษา	137	2.96	.82	4.35	.001*
ม.ต้น	62	2.70	.81		
ม.ปลาย/ปวช.	68	2.92	.75		
อนุปริญญา/ปวส.	47	2.55	.72		
ปริญญาตรีขึ้นไป	83	2.61	.82		
รวม	397	2.79	.81		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-14 เปรียบเทียบการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข พบว่า ประชาชนที่การศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ (Post Hoc) ระดับการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	ประถมศึกษา	ม.ต้น	ม.ปลาย	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี ขึ้นไป	
	\bar{x}	2.96	2.70	2.92	2.55	2.61
ประถมศึกษา	2.96		.25*	.04	.41*	.35*
มัธยมศึกษาตอนต้น	2.70			-.21	.15	.09
มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.92				.37*	.30*
อนุปริญญา/ปวส.	2.55					-.06
ปริญญาตรีขึ้นไป	2.61					

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-15 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จำแนกตามการศึกษา พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี คือ คู่ระดับประถมศึกษา กับ มัธยมศึกษาตอนต้น อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรีขึ้นไป หมายความว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อยู่ในระดับมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรีขึ้นไป และ คู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับ อนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรีขึ้นไป หมายความว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อยู่ในระดับมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา อนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรีขึ้นไป

ตารางที่ 4-16 เปรียบเทียบอาชีพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข

อาชีพ	จำนวน	การมีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะ			
		\bar{x}	SD	F	Sig
เกษตรกร	14	3.84	.87	9.05	.000*
ค้าขาย	119	2.75	.68		
รับจ้าง	144	2.89	.77		
ข้าราชการ/พนักงาน					
รัฐวิสาหกิจ	36	2.93	.72		
พนักงานธุรกิจเอกชน	51	2.40	.88		
อื่น ๆ	33	2.57	.91		
รวม	397	2.80	.81		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-16 เปรียบเทียบอาชีพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข พบว่า ประชาชนที่อาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ (Post Hoc) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	\bar{X}	เกษตรกรรม	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	รับจ้างทั่วไป	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	พนักงานบริษัทเอกชน	อื่น ๆ
		3.84	2.75	2.89	2.93	2.40	2.57
เกษตรกรรม	3.84		1.08*	.95*	.91*	1.43*	1.31*
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	2.75			-.13	-.17	.34*	.23
รับจ้างทั่วไป	2.89				-.04	.48*	.36*
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2.93					-.52*	.40*
พนักงานบริษัทเอกชน	2.40						-.11
อื่น ๆ	2.57						

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-17 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จำแนกตามอาชีพ พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี คือ คู่ประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม กับอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว อาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และอาชีพอื่น ๆ หมายความว่า ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรรม จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อยู่ในระดับมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว อาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และอาชีพอื่น ๆ และคู่ประชาชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว กับอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน หมายความว่า ประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อยู่ในระดับมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และประชาชนที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป กับอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และอาชีพอื่น ๆ หมายความว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อยู่ในระดับมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและอาชีพอื่น ๆ และคู่ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ กับ อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และอาชีพอื่น ๆ

หมายความว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อยู่ในระดับมากกว่าประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และอาชีพอื่น ๆ

ตารางที่ 4-18 เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน
ของเทศบาลเมืองแสนสุข

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	การมีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะ			
		\bar{x}	SD	F	Sig
ไม่เกิน 10000 บาท	123	2.72	.83	5.99	.001*
10001-20000 บาท	217	2.81	.79		
20001-30000 บาท	40	2.61	.71		
30000 บาท ขึ้นไป	17	3.54	.68		
รวม	397	2.79	.81		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-18 เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข พบว่า ประชาชนที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4-19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของ (Post Hoc) ระดับการมีส่วนร่วม

ต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	X	ไม่เกิน 10000 บาท	10001-20000 บาท	20001-30000 บาท	30000 บาท ขึ้นไป
		2.72	2.81	2.61	3.54
ไม่เกิน 10000 บาท	2.72		-.08	.11	-.81*
10001-20000 บาท	2.81			.20	-.72*
20001-30000 บาท	2.61				-.93*
30001 บาท ขึ้นไป	3.54				

จากตารางที่ 4-19 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี คือ คู่ที่มีรายได้ไม่เกิน 10000 บาท กับ รายได้ 30001บาทขึ้นไป หมายความว่า ประชาชนที่มีรายได้ไม่เกิน 10000 บาท จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อยู่ในระดับน้อยกว่าประชาชนที่มีรายได้ 30000 บาทขึ้นไป และคู่ที่มีรายได้ 10001-20000 บาท กับ รายได้ 30000 บาท ขึ้นไป หมายความว่า ประชาชนที่มีรายได้ 10001-20000 บาท จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อยู่ในระดับน้อยกว่าประชาชนที่มีรายได้ 30000บาทขึ้นไป และคู่ที่มี รายได้ 20001-30000 บาท กับ รายได้ 30000 บาทขึ้นไป หมายความว่า ประชาชนที่มีรายได้ 20001-30000 บาท จะมีค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อยู่ในระดับน้อยกว่าประชาชนที่มีรายได้ 30000 บาทขึ้นไป

ตารางที่ 4-20 เปรียบเทียบระยะเวลาที่อยู่ในเทศบาลกับการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข

ระยะเวลาที่อยู่	จำนวน	การมีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะ			
		\bar{x}	SD	F	Sig
ไม่เกิน 10 ปี	90	2.72	.78	1.32	.252
11-20 ปี	75	2.97	.86		
21-30 ปี	80	2.87	.84		
31-40 ปี	63	2.72	.67		
41-50 ปี	61	2.72	.92		
มากกว่า 50 ปี	31	2.73	.68		
รวม	400	2.80	.81		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4-20 การเปรียบเทียบระยะเวลาที่อยู่ในเทศบาลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่ในเทศบาลต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญกับสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองแสนสุข ตามปัจจัยส่วนบุคคล จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ของเทศบาลเมืองแสนสุข จำนวน 397 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิที่เป็นสัดส่วน โดยใช้แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามฉบับนี้ผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำไปทดลองใช้ กับประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเที่ยงตรง โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .969 วิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรสองกลุ่ม (t – Test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ ฟิชเชอร์ (LSD)

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย การศึกษาการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีอายุระหว่าง 30-35 ปี มากที่สุด ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป มากที่สุด มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10001-20000 บาท สำหรับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ไม่เกิน 10 ปี มากที่สุด และเมื่อศึกษาตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ตั้งไว้ ปรากฏว่า

1. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่ง

ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาล

เมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมพบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมีส่วนร่วมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.84 (SD=1.06) และเมื่อพิจารณาในรายข้อและจัดลำดับข้อที่มีผลที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข มากที่สุด คือ ประเด็นข้อที่ 7 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมงานวันสำคัญแห่งชาติ (เช่น 5 ธันวาคมหาราช, 12 สิงหาคมหาราช) มีค่าเฉลี่ย 3.33 (SD=1.10) รองลงมา ประเด็นข้อที่ 6 การมีส่วนร่วมในโครงการประเพณีก่อพระทรายวันไหลบางแสน มีค่าเฉลี่ย 3.34 (SD=1.02) และน้อยที่สุด คือ ประเด็นข้อที่ 12 การมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาโครงข่ายถนนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.51 (SD=1.06) ด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาเศรษฐกิจ ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.83 (SD=1.09) และเมื่อพิจารณาในรายข้อและจัดลำดับข้อที่มีผลที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข มากที่สุด คือ ประเด็นข้อที่ 16 การมีส่วนร่วมในโครงการบางแสนย้อนยุค มีค่าเฉลี่ย 3.08 (SD=1.08) รองลงมาประเด็นข้อที่ 19 การมีส่วนร่วมในโครงการจัดงานบางแสนไบควีค มีค่าเฉลี่ย 2.94 (SD=1.06) และน้อยที่สุด คือ ประเด็นข้อที่ 20 การมีส่วนร่วมใน โครงการติดตั้งศาลาพักผ่อนบริเวณเขาสามมุข มีค่าเฉลี่ย 2.49 (SD=1.14) และด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.71 (SD=1.12) และเมื่อพิจารณาในรายข้อและจัดลำดับข้อที่มีผลที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข มากที่สุด คือ ประเด็นข้อที่ 29 การมีส่วนร่วมใน โครงการ โครงการคุมกำเนิดและฉีดยาป้องกัน โรคพิษสุนัขบ้า มีค่าเฉลี่ย 3.03 (SD=1.11) รองลงมา คือ ประเด็นข้อที่ 30 การมีส่วนร่วมใน โครงการรณรงค์ป้องกัน ไข้เลือดออก มีค่าเฉลี่ย 3.00 (SD=1.08) และน้อยที่สุด คือ ประเด็นข้อที่ 24 การมีส่วนร่วมใน โครงการไปโอดีเซลเพื่อสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 2.34 (SD=1.10)

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่สอง

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี โดยเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคล ที่แตกต่างกัน พบว่า เพศ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วน อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 5-1 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข แตกต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข แตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข แตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
4. ประชาชนที่มีมีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข แตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะของเทศบาลเมืองแสนสุข แตกต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
6. ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข แตกต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูล การมีส่วนร่วมทางของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี พบว่า

ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุขให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต มากที่สุด รองลงมา ด้านเศรษฐกิจ และด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชิต ไทยนิยม (2553) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเขตเทศบาลตำบลบางปะกง ศึกษาเฉพาะกรณี: เทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาชุมชน คือ การทำให้ชุมชนมีความเจริญขึ้น รองลงมา คือ มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาที่ถูกต้อง คือ การส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักคิดและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองและการวางแนวทางเพื่อพัฒนาชุมชน พร้อมกันนี้ยังมีการระดมความคิดเห็นร่วมกันภายในชุมชน และประชาชนในชุมชนมีความรู้การพัฒนาชุมชนน้อยที่สุดเรื่องประชาชนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันแต่ทุกคนก็ร่วมมือกันในการพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชน

มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในด้านการเข้าร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน มากที่สุด ในเรื่อง การเข้าร่วม ค้นหาว่ามีปัญหาอะไรบ้างในชุมชนและสิ่งใดที่ควรได้รับการแก้ไขและประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน น้อยที่สุด ในเรื่อง การเข้าร่วมในการรวบรวมข้อมูลและจัดลำดับความสำคัญของ ปัญหาชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมความในการพัฒนา ในด้านการร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน มากที่สุด ในการเข้าร่วมอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยและป้องกันด้านสาธารณสุข เช่น การป้องกันโรคไข้หวัด สายพันธุ์ใหม่ 2009 ไข้เลือดออก ฯลฯ และประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน น้อยที่สุด ในเรื่อง การที่ประชาชนจะเข้าไปประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกที่จะประสานได้

ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน มากที่สุด ในเรื่อง คือ ได้เข้าร่วมติดตาม ความก้าวหน้าโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาชุมชน และประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน น้อยที่สุด ในเรื่อง ประชาชน ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาชุมชนน้อยมาก

ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมือง แสนสุข พบว่า ประชาชนที่มีเพศ แตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมือง แสนสุข จังหวัดชลบุรี ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อ เดือน แตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จังหวัดชลบุรี แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรชัย วงศ์ล้อมนิล (2549) ได้ทำวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในโครงการ ตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ตำบลบ้านเชิด อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุ 31-40 ปี มีอาชีพค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว มีการระดับ การศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 มีรายได้ 5,001-10,000 บาทต่อเดือน มีระยะเวลาที่อยู่ในบ้านเชิด 21 ปี ขึ้นไป มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในตำบลบ้านเชิด มีส่วนร่วมในโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของ ประชาชนในตำบลบ้านเชิด อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมของการมีส่วนร่วมของ ประชาชน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงสร้างตามแผนพัฒนาท้องถิ่น มากเป็นลำดับแรก เมื่อ เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนใน ตำบลบ้านเชิด อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จากการศึกษาพบว่า อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในตำบลบ้านเชิด เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการตาม แผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในตำบลบ้านเชิด อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ส่วนปัจจัยด้าน

เพศและภูมิฐานะ พบว่าไม่ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในตำบลบ้านเข็ญ อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีข้อเสนอแนะที่เป็นนัยยะในเชิงนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

1. ประชาชนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตเทศบาลเมืองแสนสุขให้ความสำคัญต่อการพัฒนาโครงข่ายถนนในชุมชนน้อยที่สุด ดังนั้นเทศบาลเมืองแสนสุขควรกำหนดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การทำประชาคม ณ พื้นที่ชุมชนที่จะทำการก่อสร้างถนนในชุมชนนั้นต่อไป
 2. เทศบาลเมืองแสนสุขควรเลือกรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละชุมชนให้เหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชนตามลักษณะเฉพาะชุมชน
 3. เทศบาลเมืองแสนสุขควรเสนอจัดทำเป็นโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อมในเรื่องของขยะ และวัสดุรีไซเคิล ให้ประชาชนได้ทราบถึงโทษและประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อเป็นการชักจูงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น
 4. เทศบาลเมืองแสนสุขควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ ในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลฯ
- จากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ก็ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนปานกลาง ส่วนทางกับนโยบายรัฐให้มีการจัดตั้งชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างจริงจัง ดังนั้นเทศบาลเมืองแสนสุขควรจัดให้มีบุคลากรที่ลงพื้นที่ชุมชนอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

หลังจากที่ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการดำเนินวิจัยหลังจากนี้คือ

1. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลแล้วนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับเทศบาลทุกแห่งในอำเภอดีด้วยกัน
2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

3. ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเพื่อให้สามารถพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2544). *แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง.
- กรรณิการ์ ชมดี. (2524). *การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ: กรณีศึกษา เฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กฤษฎา ภิบาลญาติ. (2553). *การมีส่วนร่วมในการประชุมด้านพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วน ตำบลพังราด อำเภอแกลง จังหวัดระยอง*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา เศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2538). *การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน*. กรุงเทพฯ: สภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา.
- กิจกัญจน์ สปิปัญญา. (2547). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชุมชนเมือง: กรณีศึกษา ประชาชนในหมู่บ้านสินธนา 1 เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร*. งานนิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โกวิท พวงงาม. (2545). *การปกครองท้องถิ่นไทย: ปรากฏการณ์ที่ดำรงอยู่และความเคลื่อนไหว เพื่อการพัฒนาในอนาคต. ในการประชุมวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ แห่งชาติ ครั้งที่ 3 (พ.ศ. 2545). (หน้า 118)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัย แห่งชาติ.
- จเรวัฒน์ ชินวัฒน์, ว่าที่ร้อยตรี. (2550). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนา ท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขา นโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตติ มงคลชัยอรัญญา. (2540). *การศึกษาชุมชนเพื่อการพัฒนา; เอกสารประกอบการเรียนภาค วิชาการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- จิตติชัย ดอกไม้ (2549). *การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML): ศึกษากรณี อำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- จุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์. (2548). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองซุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2525). *การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท ในการบริหารงานพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.*
- ฉอาน วุฑฒิกรรมรักษา. (2526). *ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานในชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลทุ่งพยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ชัยนต์ วรรณระภูติ. (2536). *การกำหนดกรอบคิดในการวิจัย; คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- ชาคริต ไทยประดิษฐ์. (2548). *การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจันทบุรี ที่มีต่อโครงการบรรเทาอุทกภัยจังหวัดจันทบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์, สาขาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ชาติชาย ณ เชียงใหม่. (2543). *การบริหารการพัฒนาชนบท เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.*
- ชิต นิลพานิช และกุลชน ธนาพงศธร. (2532). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. ในเอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล และหมู่บ้าน. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- ชัยยุทธ ปัทมาพรพรรณ. (2551). *ความต้องการของประชาชนในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นเมืองน่าอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธาตุทอง อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- จิรวุฒิ เสนาคำ. (2541). *ศักยภาพประชามนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.*

- ทรงทรัพย์ พิริยคุณธร. (2544). เจตนารมณ์ของประชาชนในการเลือกรูปแบบการบริหารเทศบาล.
กรุงเทพฯ: ท้องถิ่น.
- เทศบาลเมืองแสนสุข. (2544)ก. พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองแสนสุข. ชลบุรี:
เทศบาลเมืองแสนสุข.
- _____. (2554)ข. แผนพัฒนา 3 ปี (2554-2556). ชลบุรี: กองวิชาการและแผนงาน.
- ชนภัทร สัมปทาเสถียร. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงาน โครงการพัฒนา
ศักยภาพหมู่บ้านและชุมชนขนาดเล็ก กลาง ใหญ่: ศึกษากรณีในกิ่งอำเภอเกาะจันทร์
จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาเศรษฐศาสตร์การเมืองและ
การบริหารจัดการ, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนาวิทย์ กางการ. (2546). หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ.
- นิภาภรณ์ เกียรติสุข. (2539). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในเขต
เทศบาล เมืองชลบุรี. กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก.
- นรินทร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ:
ศักดิ์โสภณ.
- ประเวศ วะสี. (2540). ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นคน ศักยภาพแห่งความสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ:
หมอชาวบ้าน.
- ประเสริฐ พรหมณี. 2548. การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในกระบวนการพัฒนาชุมชน:
กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย.
ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม,
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2541). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา.
กรุงเทพฯ: สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- _____. (2543). กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา.
กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ปิยะ ประทีปรัถย์. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ชายทะเล
บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาประยุกต์มหาบัณฑิต, สาขา
พัฒนาชุมชน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- พชรวรรณ เพิ่มพูน. (2554). พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน: กรณีศึกษาประชาชน
ชุมชนเทศบาลเมืองลพบุรี. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารงาน
ยุติธรรมและสังคม, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรชัย วงศ์ล้อมนิต (2549). การมีส่วนร่วมในโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ตำบล
บ้านเข็ด อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชิต ไทยนิยม. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเขตเทศบาลตำบล
บางปะกง ศึกษาเฉพาะกรณี: เทศบาลตำบลบางปะกง อำเภอบางปะกง
จังหวัดฉะเชิงเทรา. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารงานยุติธรรม
และสังคม, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พัฒ บุญยรัตน์พันธ์. (2515). แนวทางการดำเนินงานของกรมพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: กองฝึกอบรม
กรมพัฒนาชุมชน.
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว. (2518). การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- ไพรัตน์ เตชะรินทร์. (2527). นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนา
ปัจจุบันของประเทศไทย ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ:
ศักดิ์โสภณ.
- วรรณิ เหล่าสุวรรณ. (2526). การพัฒนาชุมชน. สงขลา: วิทยาลัยครูสงขลา.
- วิเศษ แก้วกระจาย. (2550). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนาและวัฒนธรรม 5 เรื่องภูมิปัญญาไทย เบญจรงค์ จังหวัดสมุทรสาคร สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดหลักสี่พิพัฒนราษฎร์อุบลรัตน์. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิทย์ ยี่งวรพันธุ์. (2509). การพัฒนาชนบทในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สหประชาพาณิชย์.
- สาย หุตะเจริญ. (2502). การปกครองท้องถิ่นด้วยการพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2515). การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2525). การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). (2555). แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11. (พ.ศ. 2555-2558). กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- อนุชา เทียมพูล. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลตาพระยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว*.
ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารทั่วไป, คณะรัฐศาสตร์
และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อาภรณ์ วัชร. (2546). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคูน้ำหนองปลาไหล อำเภอเมืองลพบุรี*. ลพบุรี: ศูนย์การศึกษาลพบุรี.
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1977). *Rural Development Participation: Concept and Measures For Project Design Implementation and Evaluation*. New York: Rural Development Committee Center For International Studies. Cornell University.
- _____. (1980). *Participation's Place in Rural Development: Seeking Clarity through Specificity*. New York: World Development.
- Dunhoam, A. (1967). *Community Welfare Organization: Principles and Practice*. New York: Crowell.
- Hornby, A.S. (1989). *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English* (4th ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). New York: Haper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับท่านมากที่สุด

1. เพศ

 ชาย หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

 ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพหลัก

 เกษตรกรรม ค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างทั่วไป รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. รายได้ต่อเดือน.....บาท

6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน.....ปี

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วม

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต					
1. ท่านมีส่วนร่วมใน โครงการส่งเสริม รับเบี้ยยังชีพคนพิการ					
2. ท่านมีส่วนร่วมใน โครงการสงเคราะห์ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ					
3. ท่านมีส่วนร่วมใน โครงการแข่งขัน กีฬาระหว่างชุมชน					
4. ท่านมีส่วนร่วมใน โครงการขับเคลื่อน แผนพัฒนาชุมชน					
5. ท่านมีส่วนร่วมใน โครงการพัฒนา ศักยภาพชุมชน					
6. ท่านมีส่วนร่วมใน โครงการประเพณี ก่อพระทรายวันไหลบางแสน					
7. ท่านมีส่วนร่วมใน กิจกรรมงานวัน สำคัญแห่งชาติ (เช่น 5 ธันวาคมหาราช, 12 สิงหาคมหาราช)					
8. ท่านมีส่วนร่วมใน กิจกรรมงานวันขึ้น ปีใหม่ชุมชน					
9. ท่านมีส่วนร่วมใน กิจกรรมแห่เทียน เข้าพรรษา					
10. ท่านมีส่วนร่วมใน กิจกรรมประเพณี กฐินท้องถิ่น					
11. ท่านมีส่วนร่วมใน โครงการปรับปรุง ไฟฟ้าและติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างใน ชุมชน					

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนา โครงข่ายถนนในชุมชน					
13.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการตรวจ สุขภาพและเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุและ ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน					
14.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการจัดตั้ง กลุ่มอาชีพชุมชน					
15.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการฝึกอบรม และพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนใน ชุมชน					
ด้านเศรษฐกิจ					
16.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการบางแสน ย้อนยุค					
17.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการแข่งขัน กีฬาทางน้ำ					
18.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการจัดการ แข่งขันบางแสนไทยแลนด์ สปีด เฟส คิวิล์					
19.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการจัดงาน บางแสนไบค์วิค					
20.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการติดตั้ง ศาลาพักผ่อนบริเวณเขาสามมุข					
ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม					
21.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการธนาคาร ขยะรีไซเคิลชุมชน					
22.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการสัปดาห์ แสนสุขสะอาด					

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการฟื้นฟู ทรัพยากรชายฝั่งทะเลเฉลิมพระเกียรติ					
24.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการ ไบโอดีเซลเพื่อสิ่งแวดล้อม					
25.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการบริหาร จัดการขยะอันตราย					
26.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการอนุรักษ์ และปลูกป่าชายเลน					
27.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการบ้านนำ มอง ชุมชนนำอยู่					
28.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์ รักษาความสะอาดภายในชุมชน					
29.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการคุมกำเนิด และฉีดยาป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า					
30.ท่านมีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์ ป้องกันไข้เลือดออก					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ในการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาชุมชนของ
เทศบาลเมืองแสนสุข

1. ด้านการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต

.....

2. ด้านเศรษฐกิจ

.....

3. ด้านการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

.....

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

ภาคผนวก ข

ผลการ Try out

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.969	30

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	75.17	469.661	.500	.969
a2	75.33	467.471	.544	.968
a3	75.33	462.575	.685	.968
a4	75.33	463.126	.730	.967
a5	75.37	458.447	.820	.967
a6	75.20	458.441	.795	.967
a7	74.40	469.076	.527	.969

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a8	75.00	452.966	.824	.967
a9	74.93	455.857	.833	.967
a10	74.97	455.964	.849	.967
a11	75.27	461.444	.744	.967
a12	75.40	466.317	.757	.967
a13	75.30	461.597	.771	.967
a14	75.40	457.283	.818	.967
a15	75.20	459.407	.803	.967
a16	75.10	454.438	.692	.968
a17	75.47	448.257	.845	.966
a18	75.20	457.890	.647	.968
a19	74.83	473.316	.343	.970
a20	75.37	461.826	.654	.968
a21	75.23	453.289	.829	.967
a22	75.27	460.133	.672	.968
a23	75.33	460.299	.741	.967
a24	75.50	462.534	.760	.967
a25	75.37	459.895	.817	.967
a26	75.27	454.754	.727	.967
a27	75.30	457.252	.693	.968
a28	75.27	464.409	.577	.968
a29	75.53	465.223	.610	.968
a30	75.53	460.189	.641	.968